

«...دعواهای ما دعوایی نیست که برای خدا باشد ... همه ما از گوشمان بیرون کنیم که دعوی ما برای خدا است ما برای مصالح اسلامی دعوا می‌کنیم... دعوی من و شما و همه کسانی که دعوا می‌کنند همه برای خودشان است...»

امام خمینی (ره) - صحیفه امام، جلد ۱۴ صفحه ۴۷۹

نگرشی کوتاه
بر زندگی
آیت الله شیخ
جعفر سبحانی
دام ظلّه

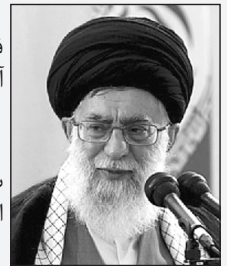

سال سی و نهم ♦ شماره ۱۸ ♦ شماره مسلسل ۱۵۸۴ ♦ نیمه دوم آذر ماه ۱۳۹۷ ♦ قیمت: ۵۰۰ تومان

رهبر معظم انقلاب:

دنبال ریاست بودن مطابق عقل و تدبیر نیست

حضرت آیت الله خامنه‌ای در ابتدای درس خارج فقه به شرح حدیثی از پیامبر اعظم صلوات الله علیه و آله درباره «تبعات اخروی ریاست» پرداختند.

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد و آله الطاهیرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین.

عن النبی صلی الله علیه و آله قال: لا یُؤمَّرُ رَجُلٌ عَلٰی عَشْرَةِ فَمَا فَوْقَهُمْ إِلَّا جِءَ بِهِ یَوْمَ الْقِیَامَةِ مَغْلُوبَةً یَدُهُ اِلٰی عُنُقِهِ فَإِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَكُتَّ عَنْهُ وَ اِنْ كَانَ مُسِيئًا زِيدَ غَلًّا اِلٰی غَلِّهِ. (۱)
لا یُؤمَّرُ رَجُلٌ عَلٰی عَشْرَةِ فَمَا فَوْقَهُمْ إِلَّا جِءَ بِهِ یَوْمَ الْقِیَامَةِ مَغْلُوبَةً یَدُهُ اِلٰی عُنُقِهِ
این حدیث درباره بنده و امثال بنده است: [رسول اکرم صلی الله علیه و آله] فرمود که هیچ کس نیست که بر ۱۰ نفر یا بیشتر ریاست و امارت داشته باشد. هر کسی که بر ۱۰ نفر، نه حالا بر ۸ میلیون نفر امارت و ریاست داشته باشد - «الّا جِءَ بِهِ یَوْمَ الْقِیَامَةِ مَغْلُوبَةً اِلٰی عُنُقِهِ»، [مگر اینکه] این آدم رئیس را که این قدر در دنیا محترم است و رئیس است و مدیر است، چنین آدمی را در روز قیامت وقتی که می‌آورند، دست او را به گردنش بسته‌اند؛ یعنی دست بسته او را وارد محشر می‌کنند، آن هم به این شکل که دستش به گردنش بسته است. نفس این مسئولیت و آمریت و ریاست، یک تبعاتی دارد که ایجاب می‌کند این را.
در آن حوزه مأموریت که ما آنجا رئیسیم، مدیریم، یک کارهای هستیم، بعضی از کارها انجام می‌گیرد که ما می‌توانستیم مانع آن بشویم و نشدیم؛ حالا یا غفلت کردیم [وارد] نشدیم، یا از روی تنبلی وارد نشدیم؛ این کار خلاف، زیر نظر ما و در پست نگرهانی ما انجام گرفت. پست نگرهانی ما است دیگر. بعضی از کارها باید انجام می‌گرفت در حوزه مأموریت ما که انجام نگرفت؛ یا به خاطر این که ما نفهمیدیم، دقت نکردیم، تعقیب نکردیم، مشورت نکردیم، پرس و جو نکردیم و ندانستیم، یا نه، دانستیم، تنبلی کردیم، امروز و فردا کردیم، [گفتیم] حالا انشاء الله بعداً، فردا و ضایع شد، فوت شد. اگر ماها عقل داشته باشیم، باید دنبال ریاست ندویم؛ واقعاً این جوری است. باید دنبال ریاست نرویم؛ ریاست این تبعات را دارد. بعضی می‌دوند دنبال ریاست، نمی‌فهمند که نفس این آمریت و ریاست، این خطرات را دارد که روز قیامت وقتی او را بیاورند، مغلولاً (۲) می‌آورند؛ این چیز خیلی مهمی است. مغلولاً می‌آورند او را در پای محاسبه الهی.

فَإِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَكُتَّ عَنْهُ

اگر چنانچه او آدم خوبی بود، درستکار بود، در آنچه انجام گرفته بود تقصیری و گناهی متوجه او نبود، اینجایها می‌کنند او را. بالاخره شارع مقدّس و پروردگار عالم موازینی دارد؛ یک جاهایی ممکن است که انسان معفو باشد به دلیلی؛ قصورش قصور عن تقصیر نباشد

گاهی ما قاصریم، جاهلیم اما جهلمان عن تقصیر است. گاهی نه، واقعاً تلاش خودمان را کرده‌ایم، زحمتان را کشیده‌ایم، آخرش این [نتیجه] درآمده.

این [قصور]، اینجا مورد عفو الهی است. پس اگر «محسن» باشد این آمر و این رئیس، فَكُتَّ عَنْهُ.

وَ اِنْ كَانَ مُسِيئًا زِيدَ غَلًّا اِلٰی غَلِّهِ

اما اگر نه، انسان نیکوکاری نبوده است در دنیا، خودش هم آدم بدکار و بدعملی بوده است - هر جور بدعملی‌ای که فرض کنید - اینجا آن گرفتاری و آن غل و زنجیری که به او بسته شده است، افزایش پیدا می‌کند.

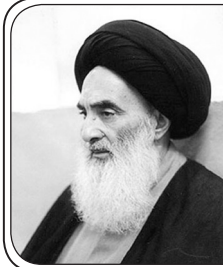
اینها را باید ما بفهمیم؛ اینها را باید بفهمیم. دنبال کرسی‌های ریاست [بودن] - چه ریاست اجرائی، چه ریاست تقنینی؛ می‌بینید برای نمایندگی مجلس بعضی خودشان را می‌کشند، اگر چنانچه راه پیدا نکنند به هر دلیلی یا مثلاً فرض کنید صلاحیتش را تأیید نکنند یا رأی نیاورد و غیره، خودش را به آب و آتش و در و دیوار می‌زند که چرا نشد - عقل نیست، تدبیر نیست. ملاحظه کردید؟ اگر چنانچه این ریاست، مایه یک چنین دغدغه‌ای است، خب انسان رها کند؛ مگر این که واقعاً متوجه انسان بشود و واجب باشد برای انسان؛ آن [جا] بله [لازم است].

بنده دوره دوم ریاست جمهوری، قطعاً عازم (۳) بودم به این که نامزد ریاست جمهوری نشوم

ادامه در صفحه ۸

از سوی حضرت آیت الله سیستانی
اعلام شد:

پنج شرط واجب
شدن امر به معروف
و نهی از منکر

آیت الله اراکی:

ارزش‌های
انسانی در یمن
لگدمال می‌شود

گرامیداشت دومین
سالگرد رحلت
حضرت آیت الله
موسوی اردبیلی در
دانشگاه مفید قم

مسلمان بودن
و مسلمان
زیستن را بر مردم
تحمیل نکنید

واکنش حضرت آیت الله مکارم شیرازی به طرح ادعاهای خلاف علیه حوزه در نماز جمعه تهران

خدای متعال توفیق بدهد این حوزه را با همه عظمتش حفظ کنیم و روز به روز در تقویت آن بکوشیم.

ایشان در پایان با اشاره به آمار رو به پیشرفت کمی و کیفی حوزه‌های علمیه برادران و خواهران، تصریح کردند: بحمدالله حوزه رو به پیشرفت است، امام زمان (عج) حامی است و کمک می‌کند و این‌طور مسائل نیز تأثیری

حضرت آیت الله مکارم شیرازی در جلسه درس خارج فقه خود که در مسجد اعظم قم برگزار شد، از طرح ادعاهای خلاف، علیه حوزه و روحانیت در نماز جمعه تهران انتقاد کردند.
به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حضرت آیت الله مکارم شیرازی ایشان گفتند: از عجائب روزگار است که هفته گذشته در نماز جمعه تهران در سخنرانی

قبل از خطبه‌ها بر ضد حوزه علمیه صحبت کردند؛ نماز جمعه‌ای که فرزند حوزه است، تمام ائمه جمعه بدون استثنا فرزندان و تربیت یافتگان حوزه‌های علمیه هستند؛ حال چطور می‌شود که پایگاه بشود بر ضد حوزه؟ این عجیب است! ایشان تأکید کردند: شما که همه چیزتان از حوزه است چطور می‌شود از یک شخص مخالف حوزه که قبلاً نیز علیه حوزه سخنرانی کرده بود، دعوت کنید و پایگاه بدهید.

آیت الله مکارم شیرازی ادعای مطرح شده از سوی سخنران پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران را خلاف و دور از واقعیت خواندند و گفتند: عجیب است دروغ بزرگی مطرح می‌کنند و می‌گویند چهل سال است حوزه همان حرف‌های قبل را می‌زند.

ایشان تصریح کردند: اگر کسی نداند شما که می‌دانید، حوزه چقدر به مسائل مستحدثه و نیازها و اقتضائات توجه دارد و در درس‌ها، تحقیقات و پژوهش‌ها به این موضوعات توجه می‌شود.

آیت الله مکارم شیرازی ادامه دادند: حوزه نباشد هیچ چیز نیست، بدانید و آگاه باشید حافظ حوزه خدا و امام زمان است، از زمانی که شیخ طوسی به نجف آمد فراز و نشیب‌هایی بوده چقدر تلاش بر ضد حوزه شد، اما خدای متعال حوزه را از خطرها حفظ کرد، الان هم حفظ می‌کند.

ایشان خطاب به حاضران در جلسه ابراز داشتند: سه نکته را فراموش نکنید: نخست همه متحد باشند، نغمه خلاف و اختلاف در حوزه نباشد، دوم به مسائل روز و مستحدثه آشنا شوید؛ جواب شبهات بویژه شبهات وهابیت را بدانید؛ سوم این که زی طلبگی و حوزوی خود را فراموش نکنید؛ بهانه دست دشمن ندهید.

آیت الله مکارم شیرازی ابراز داشتند: دروغ‌های بزرگ درباره حوزه‌های علمیه می‌گویند اما بدانند تأثیری ندارد، امیدواریم

دومین همایش نکوداشت مرحوم حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی با حضور استادان برجسته حوزه و دانشگاه و با هدف تکریم اندیشه‌های مرجعیت در زمینه مسائل فقهی، حقوقی و قضایی در دانشگاه مفید قم برگزار شد.

آیت‌الله علوی بروجردی تولیت مسجد اعظم قم و از استادان برجسته حوزه علمیه قم در این همایش اظهار داشت: ورود مرحوم حضرت آیت‌الله اردبیلی به قم مصادف با دوران مرجعیت آیات عظام حجت و بروجردی بود.

او افزود: یکی از تندترین و بحرانی‌ترین روزگار حوزه، دوران پس از ارتحال آیت‌الله حائری یزدی و سقوط رضاخان بوده است گرچه در زمان مرحوم حائری یزدی با خلوص ایشان افرادی تربیت شدند. او اظهار کرد: دوران مرحوم آیت‌الله حائری به شکل درست و دقیق مورد بررسی واقع نشده است؛ ایشان این حوزه بزرگ جهان اسلام را در آن شرایط سخت تاسیس کرد؛ طلاب در آن زمان برای تحصیل، سخت‌ترین شرایط را تحمل کردند؛ این شخصیت‌هایی که در پایه گذاری حوزه با خلوص تمام، نقش داشتند باید مورد تجلیل واقع شوند؛ تمام آن چیزی که امروز داریم، حتی این دانشگاه، موارثی است که از این جایگاه به ما رسیده است. او افزود: پس از آیت‌الله حائری، آیات خوانساری، صدر و حجت، راه حاج شیخ را ادامه دادند؛ مرحوم حضرت آیت‌الله اردبیلی بعد از سقوط رضاخان به قم آمدند و آن شرایط را درک کردند؛ در آن زمان آیت‌الله العظمی ابوالحسن اصفهانی مرجعیت عام را به عهده داشت؛ ایشان برای اداره حوزه علمیه قم اجازه تام به مقلدین داده بود که مردم وجوه خود را به این مراجع ثلاثه بدهند تا حوزه قم اداره شود؛ این موارد خلوص‌هایی است که باید قدر آن را بدانیم؛ اگر امروز حوزه ما چنین شان و منزلتی دارد موهون همین اثارها است.

تولیت مسجد اعظم قم افزود: مرحوم موسوی اردبیلی دغدغه‌های فراوانی داشتند و دانشگاه مفید را نیز با اخلاص و برای همین هدف تاسیس کردند؛ اقل وظیفه مالین است که این وظیفه را به نسل آینده منتقل کنیم؛ نیاز داریم که این حرکت مستقل ادامه پیاده کند؛ نباید این مستقل بودن را به عنوان فحش فرض کنیم؛ چنانچه باید قداست این نظام را حفظ و معایب آن را نیز برطرف کرد، این قداست و رفع عیب باید توسط حوزه و مرجعیت انجام شود؛ ممکن است درک این مساله برای برخی سخت باشد ولی باید این رسالت انجام شود و دچار روزمرگی فکری نشویم تا از این میراث گرانقدر غافل بمانیم.

* تحول در حوزه‌های علمیه

آیت‌الله محمدجوادفاضل لنکرانی هم در سخنانی ابراز داشت: مرحوم حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی یکی از داعیه‌داران تحول در حوزه‌های علمیه در دوران معاصر به شمار می‌رفت. او این سؤال را مطرح کرد که آیا همین فقه موجود، ما همین را باید بستر برای تحول قرار بدهیم یا اینکه یک فقه دیگری موجود است که فقیه باید آن فقه دیگر را استخراج کند از منابع دینی و او را به میدان بیاوریم؟

رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار(ع) گفت: ما وقتی به کلمات مرحوم شهید صدر مراجعه می‌کنیم ایشان تقریباً چنین فکری داشته که ما یک فقه خُرد و جزئی و موضوع‌نگر و محدود و فردی داریم و این همین فقه رایجی است که امروز در همین رساله‌های عملیه تجلی دارد، در کتب فقهی بزرگان موجود است اما در ورای این فقه فردی یک نظام وجود دارد.

او در باب قضای اسلامی هم این پرسش را

مطرح کرد که آیا مرحوم حضرت آیت‌الله اردبیلی چنین ضرورتی را می‌دید که قضای اسلامی یک نظام قضایی دارد یا معتقد به نظام قضایی نبوده و توضیح داد: مجموعاً از کتب ایشان استفاده می‌شود که در عین اینکه فقه نیاز به تحول دارد، در عین اینکه این اجتهاد رایج موجود در حوزه‌ها کافی برای پاسخ به نیاز زمانه نیست، در باب قضاوت همین متون قضایی موجود در فقه کافی نیست. امروز باید ماهیت قضایی بین‌المللی، ارتباط بین دُول، قراردادهای بین‌المللی، قوانین بین‌المللی، دادگاه‌های بین‌المللی، اینها یک ماهیت‌های خاص دیگری دارد در عین اینکه اینها را باید یک فقیه بداند و اظهار نظر کند، باید یک اطلاعات بیشتری نسبت به آنها در متون فقهی داشته باشد. آیت‌الله فاضل لنکرانی اضافه کرد: از تتبع در کتب مرحوم حضرت آیت‌الله اردبیلی و روش ایشان این مقدار که برداشت من هست، ایشان بدون اینکه این نظام قضایی را ملتزم شود به میدان آمده نوآوری‌هایی کرده و پاسخ به سؤالات داده است مثلاً راجع به فتوای جمعی، فتوای شورایی، بحث زیاد شده، راجع به قضاوت جمعی که امروز دنیا مرسومش این است که قضاوت جمعی باید بشود، دادگاه‌ها مثل ایران نیست که یک قاضی باشد، جمع قضاوت می‌کنند! دیدم ایشان تصویری که صاحب جواهر کرده از قضاوت جمعی، می‌گوید این تصویر یک تصویر غیرمعقول است، غیر صحیح است، و آمدند یک تصویر خیلی روشن جالب از این مطرح کردند، قضیه حل می‌شود یعنی ما بخواهیم بگوییم اسلام قضاوت جمعی را... قضاوت ولایت است، می‌گویند ولایت جمعی یعنی چه؟ چند نفر ولایت داشته باشند این چطور قابل تصویر است و اساساً این مسأله باید به چه کیفیتی طرح بشود؟ اینها را حل کردند ولی من چیزی به نام نظام قضایی ندیدم.

* استقلال قوه قضائیه از مسائل جدید و مستحدثه است

مشاور سابق رئیس‌جمهوری در امور اقوام و اقلیت‌های دینی و مذهبی گفت: گاهی برخی نهادهای قدرتمند و اصحاب قدرت و ثروت و نفوذ سعی در ایجاد فشار بر قضانی و قوه قضائیه دارند و این مدیران قوه قضائیه هستند که باید در برابر این فشارها از استقلال قاضی دفاع کنند.

به گزارش جماران؛ حجت‌الاسلام والمسلمین علی یونسی در دومین همایش نکوداشت مرحوم آیت‌الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی در دانشگاه مفید قم افزود: در تمام نظامات حقوقی دنیا استقلال قضایی مورد تأکید قرار گرفته است ولی جمهوری اسلامی علاوه بر استقلال قاضی، استقلال قوه قضائیه را نیز پذیرفته است.

وی گفت: گاهی برخی نهادهای قدرتمند و اصحاب قدرت و ثروت و نفوذ سعی در ایجاد فشار بر قضانی و قوه قضائیه دارند و این مدیران قوه قضائیه هستند که باید در برابر این فشارها از استقلال قاضی دفاع کنند.

وی افزود: بنده شهادت می‌دهم زمانی که حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی رئیس دستگاه قضایی بودند تمام تلاششان را می‌کردند تا استقلال قاضی را حفظ کنند حتی زمانی که امام راحل نظر مخالفی نسبت به حکم یک قاضی داشتند، آن مرحوم خدمت بنیانگذار جمهوری اسلامی می‌رفتند و ایشان را قانع می‌کردند و این موضوع، اوج احترام آن عالم ربانی نسبت به استقلال قوه قضائیه بود. او در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه «نظام» به معنای وجود تشکیلاتی از پیش تعیین شده دارای ساختار منظم و ضوابط مشخص است گفت: اسلام در حوزه قضایی احکام و قواعد دارد ولی چیزی به اسم نظام قضایی که شامل تمام شئون از اجرای احکام، تعقیب مجرمان، اجرای حدود الهی و... ندارد.

او با اشاره به اینکه برخی اعتقاد دارند که اسلام

در تمام حوزه‌ها دارای نظام است و این موجب شده تا در حوزه قضایی با مشکلاتی مواجه شویم گفت: حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی از جمله کسانی بودند که ضرورت تحول در برخی نگرش‌ها و ابتکار در فقه در حوزه قضایی را درک کرده بودند.

* روح بزرگ این عالم

احمد میدری در نشست تخصصی اقتصاد که در حاشیه دومین همایش نکوداشت حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی در دانشگاه مفید برگزار شد، اظهار کرد: آیت‌الله موسوی اردبیلی از انسان‌هایی بود که به راحتی از قدرت به کار علمی برگشت و این نشان از روح بزرگ این عالم داشت.

او گفت: امیدواریم این دانشگاه که میراث حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی است بتواند به مشکلات کشور بپردازد و برای آن‌ها راه حل ارائه دهد و تاکنون نیز همین‌گونه بوده است.

معاون رفاهی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: از پایان جنگ تحمیلی به این طرف شوک‌های اقتصادی سنگینی در کشور شاهد بودیم که برخی از اینها به شرایط تحریم و برخی نیز به بالا رفتن هزینه‌های دولت، جمعیت و نظریه‌های مختلفی دیگری ارتباط دارد اما نظریه‌ای که کمتر بیان شده این است که کشورهایی هستند که در زمان طولانی مدت دولت آن را اداره می‌کرد و بعد به سمت غیر دولتی بودن حرکت کردند.

او اضافه کرد: در همین راستا سیاست دولت تغییر پیدا می‌کند و برخی کشورها چون چین با انقلاب ایران مسیر اقتصادی خود را تغییر دادند و برخی چون شوروی سابق و اروپای شرقی و آلبانی کشورهایی هستند که تجربه‌های ناخوشایندی داشتند و اقتصاد آنها بدتر از زمانی که دولتی بود اداره شد.

میدری ادامه داد: افزایش شمار فقرا در این کشورها ایجاد شد در صورتی که چین موفق شد در طول ۲۵ سال اول حدود ۵۰۰ میلیون افرادی که زیر خط فقر بودند را نجات دهد بنابراین از مقایسه این کشورها شاخه‌ای از علم اقتصاد شکل گرفت به نام اقتصاد در حال گذر که اقتصاد دولتی از غیر دولتی را تحلیل می‌کند.

او بیان کرد: در ایران شیوه‌هایی که انتخاب کردیم باعث شده که در طول سال‌ها پس از پایان جنگ با افزایش تورم، فقر و بیکاری بیشتر روبه‌رو شویم البته این به این معنا نیست که اگر اقتصاد را دولتی نگه داریم بهتر است اما این که چه شکلی از اقتصاد دولتی را در نظر بگیریم مهم است.

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: اقتصاد بازار یا غیر دولتی اشکال مختلفی دارد و دو گونه اقتصاد بازار اروپای قاره‌ای و سبک آمریکایی است که تفاوت این‌ها این است که در اقتصاد آمریکا آموزش و پرورش دست بخش خصوصی است و درمان تجاری است و در اقتصاد قاره‌ای بهداشت امر عمومی است و همه از درمان رایگان برخوردارند و در اقتصاد آمریکا بانک‌ها آزادند و بسیار زیادند ولی در آلمان ۵ بانک بیشتر نیست و در آمریکا تشکل‌های صنفی با قدرت زیادی وجود دارند.

او توضیح داد: اقتصادهایی که الگوی خود را اقتصاد آمریکا، استرالیا و نیوزلند قرار دادند با بحران زیادی روبه‌رو شدند و میزان فقر در آنها افزایش پیدا کرد اما اقتصادی که گفتند آموزش و بهداشت جای بخش خصوصی نیست و بخش صنعت باید به سمت غیر دولتی حرکت کند بهتر عمل کردند.

میدری ادامه داد: کشورهای موفق اعلام کردند هیچ شرکتی را به بخش خصوصی نمی‌دهیم اما اجازه می‌دهیم که بخش خصوصی وارد اقتصاد شود و چین یک شرکت را به بخش خصوصی نداد اما سهم بخش خصوصی به شدت در اقتصاد آن افزایش پیدا کرد اما کشورهایی چون شوروی که این شرکت‌ها را به بخش خصوصی دادند بدترین شکل اقتصاد را اجرا کردند.

او ابراز کرد: شکلی از خصوصی سازی در این

گرامیداشت دومین سالگرد رحلت حضرت آیت‌الله موسوی اردبیلی در دانشگاه مفید قم

کشورها اجرا شد که نه تنها اقتصاد آنها را خراب کرد بلکه نظام سیاسی آن‌ها را هم دچار فساد کرد و اشکال دیگر آنها این بود که نظام بانکی خود را بر اساس الگوی آمریکایی بنا و بانک‌ها تورم در اقتصاد ایجاد کردند.

معاون رفاهی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: امروز در ایران عوامل اصلی تورم در نظام بانکی است که این بانک‌ها خلق پول می‌کنند درحالیکه کشورهایی موفق شدند که همانند ژاپن فقط ۶ بانک اصلی کشور را اداره کنند و در آلمان نیز ۵ بانک اصلی وجود دارد.

او مطرح کرد: این الگو را از ابتدایی که توسعه در کشورهای اروپایی شکل گرفت جلو آن را گرفتند ولی آمریکا که به مکتب اقتصادی دیگری اعتقاد دارد به گونه‌ای دیگر رفتار کرد.

میدری گفت: وقتی اقتصاددان‌ها حرف از اقتصاد می‌زنند اقتصاد آمریکا مد نظر آنها است و اگر امروز در کشور از گسترش فساد اداری می‌نالیم یکی از عوامل آن شیوه‌هایی بود که در روش کلی اقتصاد انتخاب کردیم؛ در سیاست‌های حمایتی اقداماتی را انجام می‌دهیم اما وقتی راهبردی که انتخاب کردیم نادرست است اقدامات ما پیشگیرانه نیست و گرچه معتقد به کاهش فقر و نابرابری در کشوریم اما این استراتژیکی که در الگوی اقتصادی داریم مشکل ساز شده و باید تغییر پیدا کند.

مسلمان بودن و مسلمان

زیستن را بر مردم تحمیل نکنید

اگر بخواهید مسلمان زیستن را بر مردم تحمیل کنید آن‌ها علیه این تحمیل‌تان طغیان خواهند کرد. انسان بالفطره خواهان آزادی است. می‌خواهد خودش را داشته باشد، اما خودش خودش را بسازد. مبدا بر خلاف دستور قرآن، مسلمان بودن و مسلمان زیستن را بخواهید بر مردم تحمیل کنید که اگر تحمیل کردید، آن‌ها علیه این تحمیل‌تان طغیان خواهند کرد.

انسان عاشق آزادی است. می‌خواهد خودش به‌دست خود و با انتخاب خود، خود را بسازد. «إِنَّمَا شَاكِرٌ وَإِنَّمَا كَفُورٌ».

آن‌قدر تحمیل این راه و عقیده بر انسان‌ها نامطلوب است که خدا به پیغمبر اکرمش خطاب می‌کند. پیغمبر اصرار داشت و پافشاری می‌کرد و زحمت می‌کشید و خودش را به‌رنج و تعب می‌انداخت تا مردم را به‌راه خدا بیاورد، اما قرآن به پیغمبر گفت ای پیغمبر، کار تو هم حدی دارد. «أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ».

تو می‌خواهی مردم را وادار و مجبور کنی به‌این‌که مومن باشند. این که راه پیغمبر نیست. توصیه من به طلاب عزیز و فضلاء ارجمند این است که منادی حق باشید، دعوت‌کننده به‌حق باشید، آمر به‌معروف و ناهی از منکر با رعایت تمام معیارهای عالی اسلامی‌اش باشید، اما مجبورکننده مردم به‌راه اسلام نباشید؛ چون آن مسلمانی‌ای ارزش دارد که از درون انسان‌ها و عشق انسان‌ها بجوشد و بشکفت.

ندیدید مردم ما در این دوران پرازش انقلاب چه خودجوشی و چه خودشکوفایی‌ای از خودشان نشان دادند؟

بزرگ‌ترین اصل بعد از پیروزی یک انقلاب چیست؟ تداوم همان انقلاب. همان‌طور که مردم ما با آزادی به‌راه اسلام آمدند و رهبری اسلام را پذیرفتند، همان‌طور که حتی یک مسیحی ارمنی رهبری عالی اسلامی ما را آزادانه پذیرفت، بگذارید در تداوم انقلاب هم مردم آزادانه راه خدا و اسلام و حق و عدل و خیر و صفا و صدق را انتخاب کنند و ادامه دهند. این است سفارش به‌طلاب و فضلاء عزیز.

سخنرانی شهید بهشتی در سالروز قیام ۱۹ دی در جمع طلاب در سال ۱۳۵۹

در پایان امیدوارم با فراهم شدن زمینه ترجمه و انتشار این اثر به زبان‌های گوناگون، سایر علاقه‌مندان به قرآن کریم در سراسر جهان نیز بتوانند از این معارف بهره‌مند شده و یکبار دیگر سهم ایرانیان در توسعه فرهنگ اسلامی و قرآنی شناخته‌تر شود.

محمد جواد ظریف

وزیر امور خارجه

در پایان این مراسم حجت‌الاسلام مصطفی بروجردی، در این باره که چرا از شعر کمتر در این اثر استفاده شده است، بیان کرد: در مقدمه اثر توضیح داده‌ام که همواره سعی می‌کنم تا روز خود را با یک غزل و مثنوی آغاز کنم و در این سفره پهن‌آور جرعه‌ای بنوشم، اما با این حال، من مخاطبان یک میلیاردی را برای این کتاب در نظر گرفتم.

وی توضیح داد: شعر نیز مانند قرآن قابل ترجمه کردن نیست. هر ترجمه‌ای از شعر، بار معنایی و ظرافت شعر را کاهش می‌دهد. بر این اساس شاید به میزان انگشتان دو دست نتوان ابیاتی در این تفسیر پیدا کرد.

بروجردی ادامه داد: اعتقاد دارم که قرآن ترجمه‌ناپذیر است. هر مقدار هم که بکوشیم تا ظرافت‌های آیات قرآن را در قالب لفظ بریزیم، بخشی از بار معنایی و ظرافت لفظی جمله را از دست خواهیم داد. امروز بیش از ۷۵ ترجمه از قرآن کریم به زبان فارسی وجود دارد، اما دلنشین نیست. ترجمه‌ناپذیری، گویای دلنشین نبودن ترجمه‌های موجود از قرآن است.

وی در ادامه سخنانش تصریح کرد: هر ترجمه از قرآن، یک تفسیر است. راز قرآن را باید در تفاسیر صورت گرفته از آن جستجو کرد. قرآن توصیه کرده است که باید در کلام خدا تدبیر کرد و تدبیر به معنای حرکت در ورای قرآن و پشت سر قرآن طی طریق کردن است. مشکلات جامعه امروز این است که گاه می‌خواهیم از قرآن پیشی بگیریم و مسائلی را مطرح می‌کنیم که جزئی از دین نیست. همین موضوع چالش بزرگ جامعه اسلامی به شمار می‌آید. اگر قرآن پیش روی ما باشد، می‌توان بیشتر از آن بهره برد.

بروجردی در پایان سخنانش تأکید کرد: تفسیر قرآن «شمس» حاصل ۱۰ سال سکوت است؛ سکوتی معتمدانه در واژه و واژه قرآن کریم.

سید محمدحسین هاشمی، معاون فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی نیز سخنران دیگر این مراسم بود که گفت: اینکه دیپلمات و سفیر ایران، تلاش کرده است تا این تفسیر را به نگارش درآورد اقدامی ارزنده به شمار می‌آید و این تفسیر، امروز در سطح بین‌الملل افتخاری بزرگ محسوب می‌شود.

وی افزود: حجت‌الاسلام مصطفی بروجردی یکی از سفیران موفق جمهوری اسلامی ایران است که این تفسیر را در ۱۰ جلد به رشته تحریر درآورده است. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به دنبال چنین فرصت‌هایی است که این اثر ارزشمند را به زبان‌های عربی و فرانسه ترجمه کند تا در سطح بین‌الملل عرضه شود.

محمدباقر انصاری، رئیس مؤسسه «بوستان کتاب»، ناشر تفسیر شمس نیز سخنران پایانی نشست بود که اظهار کرد: این اثر از جمله تفاسیر وزین قرآن به شمار می‌آید. در بوستان کتاب درصدد برآمدیم تا همزمان با انتشار نسخه مکتوب این دوره تفسیر، نسخه الکترونیک آن را نیز در بستر کتابخوان پژوهان آماده کنیم که امروز پیشکش دوستان حاضر در مراسم شده است.

«تفسیر شمس» نگاهی نو

آیت الله دکتر محقق داماد: مخاطب قرآن همه انسان‌هایی هستند که پس از پیامبر(ص) آمده‌اند و همه ما انسان‌ها حق داریم تفسیر جدیدی را ارائه کنیم

عرصه باشد، یادآور شد: در زمانی که فقه فارسی را در قالب کتاب منتشر کردم (اشاره به تألیف کتاب قواعد فقه در پنج جلد به زبان فارسی)، چند اثر بیشتر در این باره وجود نداشت. از من گلایه شد که چرا به عربی نوشتم که من در پاسخ به ایرانی

بودن خودم استناد کردم.

محقق داماد در بخش دیگری از سخنانش، ویژگی سوم تفسیر شمس را یادآور شد و گفت: در پیام محمدجواد ظریف که شخصیتی دیپلمات و آشنا با روابط بین‌الملل است و می‌داند که امروز نباید هر سخنی را به زبان آورد و باید از دوستی و آشنایی سخن گفت، به پرهیز این اثر از تفرقه تأکید شده است. به نظر من هم مفسر از ایجاد تفرقه پرهیز کرده است و تلخ‌گویی در اثر دیده نمی‌شود.

وی با بیان اینکه در جلد نخست دوره ۱۰ جلدی تفسیر شمس، به نکاتی اشاره شده است که محفوظات ادبی بسیار در خود دارد، اظهار کرد: اگر من این تفسیر را می‌نوشتم، به سوی اشعار سعدی پیش می‌رفتم، اما حجت‌الاسلام بروجردی فقط یک بیت شعر از این شاعر را آورده و اشاره‌ای به نام سعدی نکرده است.

سیدعباس عراقچی، نیز در این مراسم با اشاره به سابقه دوستی خود با بروجردی و چند دهه همکاری در وزارت خارجه گفت: بروجردی از سفرای موفق ماست. ایشان چند دوره سفیر ایران در واتیکان و سازمان کنفرانس اسلامی بوده و در حال حاضر سفارت ایران در تونس را برعهده دارد و باید تلاش وی را گرامی داشت.

وی افزود: آقای بروجردی در عین داشتن این مسئولیت‌ها از اوقات فراغت خود به بهترین وجه استفاده کردند و این تفسیر گرانسنگ را به رشته تحریر درآوردند.

عراقچی همچنین گفت: من غبطه می‌خورم که ایشان با تلاشی بیش از ۱۰ ساله موفق به این کار شد؛ تلاش ارزنده‌ای است. بنده از روزهای اول در جریان بودم و پیگیری می‌کردم که صفحه به صفحه به کجا رسیده است.

معاون امور سیاسی وزارت خارجه در ادامه با اشاره به مسئولیت‌های سیاسی بروجردی گفت: فکر می‌کنم با توجه به شناخت و بینش عمیق ایشان نسبت به جامعه و روابط بین‌الملل و جامعه جهانی این تفسیر از یک درک و بینش و عمق خاصی برخوردار است و مفاهیم روز را به خوبی بیان کرده‌اند. همچنین این مفاهیم با زبان ساده و قابل فهم و روزآمد و با توجه به علم روز و مسائل روز نوشته شده است. امیدوارم که این کار بزرگ منشاء خیر و برکات و توفیقات بسیار باشد.

در ادامه این مراسم متن پیام محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه توسط محمد حسن شیخ الاسلامی رئیس دانشکده روابط بین‌الملل وزارت خارجه قرائت شد، بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

مراسم رونمایی از تفسیر قرآن «شمس» که در مدت ۱۱ سال به قلم حجت‌الاسلام مصطفی بروجردی، فقیه، پژوهشگر و مفسر قرآن، سفیر جمهوری اسلامی ایران در تونس، به رشته تحریر درآمده در سالن اجتماعات خبرگزاری ایکنا، برگزار شد.

آیت الله سیدمصطفی محقق داماد، رئیس گروه علم فرهنگستان علوم، در مراسم رونمایی از تفسیر شمس، بیان کرد: محی‌الدین عربی در تفسیر یکی از آیات سوره «شورا» نظری خاص دارد (آیه ۵۱ شورا) آن آیه این است که «وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا» و هیچ بشری را یارای آن نباشد که خدا با او سخن گوید مگر به وحی (و الهام خدا) یا از پس پرده غیب عالم (و حجاب ملکوت جهان) یا رسولی (که از

فرشتگان عالم بالا) فرستد». در تفسیر این آیه مشهور است که خداوند یا از طریق وحی، مانند وحی به مادر حضرت موسی (ع)، با انسان سخن می‌گوید، یا از ورای حجاب مانند آن طریقی که با موسی (ع) صحبت کرد و یا از طریق رسولی که جبرئیل برای وی، سخن خدا را منتقل می‌کند، با انسان سخن گفته است.

وی در ادامه گفت: محی‌الدین عربی می‌گوید که این رسول که از آن در آیه ۵۱ سوره شورا سخن به میان آمده، پیامبر اسلام (ص) است. مخاطبان آیات قرآن کریم، همه انسان‌ها هستند که وحی از طریق رسول خدا به آنان منتقل می‌شود. وحی مستمر است؛ به این معنی که قطع نمی‌شود و از زمانی که قرآن نازل شد، همیشه برای انسان‌ها وجود دارد و انسان‌ها می‌توانند وحی قرآن را احساس کنند.

محقق داماد افزود: نظر من این است که اگر قرآن فرازمانی بوده، مخاطب آن، همه انسان‌هایی هستند که پس از پیامبر (ص) آمده‌اند. در عین حال باید این موضوع را پذیرفت که همه ما انسان‌ها حق داریم تفسیر جدیدی را در طول تاریخ ارائه کنیم. قرآن برای همه مخاطبان است و هر انسانی می‌تواند آن را درک کند و بفهمد.

رئیس گروه علم فرهنگستان علوم در بخش دیگری از سخنانش اظهار کرد: با وجود اینکه همه قدرت فهم این کتاب آسمانی را دارند، قرآن کریم درباره عده‌ای گفته است که حق آن را ندارند که از قرآن برداشت کرده و تفسیر بنویسند. قرآن گفته است که «لَا يَسْئُرُهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ». تفسیر قرآن باید عاری از موضع‌گیری بوده و برای مخالفت و عناد نباشد.

وی توضیح داد: اگر دل انسان پاک باشد، به گفته آیت‌الله طباطبایی حق آن را دارد که مطلب را بعد از چند دهه، روی چشم خود بگذارد، احترام کند و بگوید که من اکنون از این آیات چنین دریافت و فهمی دارم.

محقق داماد در ادامه افزود: نام مناسبی برای کتاب تفسیر «شمس» انتخاب شده است. شمس مرکز نور است. مفسر در این اثر از زیاده‌گویی و مختصرنویسی پرهیز کرده است و بر همین اساس، تفسیری ارزنده و مناسب ارائه کرده که طولانی نویسی و اختصار را در یک جا جمع کرده است. از سوی دیگر، نگارش تفسیر قرآن شمس به فارسی، یکی دیگر از ویژگی‌های این کتاب به شمار می‌آید. تفاسیر عربی بسیاری در بازار کتاب وجود دارد، ولی تفسیر فارسی اصیل اندک است. وی با بیان اینکه ایران، ام‌القراء ادبیات اسلامی فارسی است و زبان فارسی باید زبان اصلی در این

برای من مایه افتخار و شرف بود که در جمع شما عزیزان قرآن دوست و قرآن‌پژوه حضور یافته و در مراسم رونمایی از تفسیر شمس اثر همکار و برادر بزرگوارم حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر مصطفی بروجردی با شما فرهیختگان دیدار کنم.

اکنون که به سبب مسئولیت‌های محوله از فیض دیدار محروم مانده‌ام، وظیفه خود دانستم تا از این طریق اعلام حضور نموده و به تعبیر سعدی بزرگوار، حاضر غایب جمع شما باشم. از این رو با کسب اجازه از محضر بزرگان فکر و فرهنگ چند جمله‌ای به رسم ادب و احترام تقدیم می‌کنم. تردیدی ندارم که قرآن کریم بزرگترین موهبت الهی به جامعه بشری است که به برکت حضور حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی

صلی الله علیه و آله نصیب انسان شده است.

تنوع بی‌نظیر معارف و حیانی و قرآنی نشانگر توجه همه‌جانبه به نیازهای متنوع روحی و معنوی انسان است. در طول تاریخ اسلام، هر قدر مفسران در تکاپوی فهم این کتاب بی‌همتا توش و توان خود را به کار گرفته‌اند، از گستره دامنه معارف و مطالب قرآنی انگشت حیرت‌گزیده و دچار شگفتی شده‌اند.

به راستی چه رازی در این کتاب مقدس نهفته که میان بیش از یک و نیم میلیارد مسلمان در سراسر جهان، چنین پیوند عمیق و ناگسستنی برقرار کرده، دل‌های آنان را در برابر این کتاب الهی نرم و خاشع ساخته و زبانی مشترک برای گفت‌وگو و تفاهم میان انسان‌های خداجو ساخته است؟ از سوی دیگر کدام کتاب را در میان انسان‌ها می‌توان یافت که چنین تأثیر عمیق در روان آنان ایجاد کرده باشد؟

همچنین کدام کتاب را می‌توان یافت که تا این حد پذیرای تفاسیر متنوع و گوناگون باشد؟

تردیدی نیست که طی هزار و چهارصد سال گذشته مفسران زیادی با تدبیر در مضامین آیات الهی از این اقیانوس بیکران معرفت و معنویت، جرعه‌ها نوشیده و به دیگران نوشانده‌اند. اما با این همه، هنوز هیچ کس قادر نیست ادعا کند به جز معصومان علیهم‌السلام به همه ابعاد این کتاب الهی وقوف یافته و به کشف کامل حقیقت قرآن نائل شده است.

همین ویژگی موجب شده تا تکاپوی فکری و تلاش در وصول به ساحت قدسی قرآن کریم استمرار یافته و آنان که در خود صلاحیت ورود به این عرصه را می‌یابند با استمداد از حضرت احدیت، عاشقانه و مخلصانه در این راه گام بردارند. این اقدام مفسران ارجمند در طول تاریخ آثار و برکات زیادی داشته و میراثی گران‌سنگ برای نسل‌های گوناگون فراهم ساخته است.

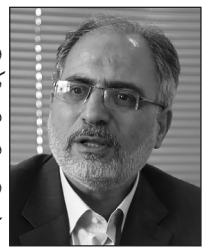
تفسیر شریف شمس را باید در همین راستا دانست. نگاه نو، نثر روان، پرهیز از حاشیه‌سازی و تفرقه‌افکنی میان مسلمانان، تلاش در جهت دریافت پیام‌های الهی از بارزترین ویژگی‌های این اثر ارزشمند است.

اینجانب که از سالیان قبل در جریان نگارش این تفسیر شریف بودم، از اینکه همکار اندیشمند ما، برهه‌ای از عمر خود را صرف تدبیر در مضامین آیات الهی نموده غبطه می‌خوردم. اکنون که بعد از یک دهه تلاش خستگی‌ناپذیر، شاهد تولد این کتاب ارجمند هستیم، به خود می‌بالم که در کنار تلاش‌های گسترده همکاران ما در عرصه سخت و طاقت‌فرسای دیپلماسی، در حوزه اندیشه اسلامی و ترویج معارف قرآنی که رسالت اصلی هر انسان مسلمان است، نیز از پای ننشسته‌ایم.

سلوک مراجع عظام تقلید مجموعه گفت و گوهایی است که شفقنا برای معرفی این ارکان معظم تشیع به انجام می رساند.

دکتر محمد محمدرضایی از مولفان کتاب دوجلدی اندیشه اسلامی و استاد فلسفه دین دانشگاه تهران و سردبیر دو مجله علمی پژوهشی قبسات و فلسفه دین از سال ۱۳۵۹ به مدت ۲۰ سال به طور مستمر علوم حوزوی را فرا گرفت و بعد از اتمام سطوح عالی، بیش از ده سال از درس خارج فقه و اصول و فلسفه بهره مند شد. او از محضر حضرت آیت الله العظمی سبحانی کسب فیض کرده و از شاگردان نزدیک این مرجع تقلید شیعیان به شمار می رود.

از جمله افتخارات وی آن است که هنگامی که دکتر محمد مجتهد شبستری استاد الهیات دانشگاه تهران و از روشنفکران دینی، مراجع عظام تقلید را به مناظره طلبید، حضرت آیت الله

العظمی سبحانی او را نماینده خود در امر مناظره در موضوعات مربوط به حوزه دین معرفی نمود. وی پاسخ های متعددی به دیدگاه ها و نظریات آقای دکتر شبستری ارائه نمود که در کتاب نواندیشی و احیاء دینی آورده شده است.

آیت الله سبحانی عالمی ذی وجوه و صاحب نظر در عرصه های مختلف هستند

دکتر محمد محمدرضایی در گفت و گو با شفقنا در مورد ویژگی های شخصیتی آیت الله سبحانی گفت: حضرت آیت الله سبحانی فقیه بزرگوار هستند که اشراف بالایی بر فقه و اصول، فرق و مذاهب، ملل و نحل، تاریخ اسلام، تفسیر قرآن و کلام و مسائل جدید کلامی دارند در حقیقت ایشان عالمی ذی وجوه و صاحب نظر در عرصه های مختلف هستند که نظیر ایشان را در تاریخ کم می توان پیدا کرد.

امام خمینی صفت صاحب الفکر الثاقب را در مورد آیت الله سبحانی به کار برده اند

او به بیان اجمالی از زندگی علمی این مرجع تقلید شیعیان پرداخت و گفت: آیت الله سبحانی متولد ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۸ شمسی هستند و از محضر اساتیدی چون آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله سید محمد حجت کوه کمره ای، امام خمینی، مرحوم علامه طباطبایی و مرحوم محقق داماد و... استفاده کردند. ایشان اولین فردی بودند که تقریرات اصول امام خمینی (ره) را نوشتند و امام خمینی در ابتدای کتاب تهذیب الاصول که در حقیقت تقریرات ایشان است، صفت صاحب الفکر الثاقب را در مورد آیت الله سبحانی به کار می برند درحالی که ۲۸ سال بیشتر نداشتند.

رئیس بنیاد نخبگان استان قم ادامه داد: متن عربی که امام خمینی از عنوان «صاحب الفکر الثاقب» برای آیت الله سبحانی به کار بردند اینگونه است: «بسم الله الرحمن الرحیم: الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین و لعنه الله علی اعدائهم اجمعین. و بعد من الله تعالی هذا العبد اتفاق صحابه جم من الافاضل و عده من الاعلام ایدهم الله تعالی و منهم العالم العلم التقی صاحب الفکر الثاقب والنظر الصائب الاغا میرزا جعفر السبحانی التبریزی و فقه الله تعالی لمرضاته و کثر الله امثاله و لقد جد واجتهد فی تنقیح مباحث الالفاظ من بحث هذا الفقیر بحسن سلیقه و توضیحه بجموده قریحه فصار بحمد الله و له المنه صحیفه کافله لمهمات المسائل... فی تاریخ ۲۴ شهر ربیع المولود ۱۳۷۵ ق. روح الله الموسوی

الخمینی».

دلسوز جامعه هستند و تلاش می کنند در حد توان، نیازهای علمی جامعه را برطرف کنند

او در خصوص ابعاد شخصیتی آیت الله سبحانی ابراز داشت: حضرت آیت الله سبحانی مصداق بارز آیات سوره عصر بویژه این آیه شریفه که «الا الذین آمنوا و عملوا الصالحات...» است؛ تمام کارهای ایشان در جهت تقویت ایمان و عمل صالح است، وقت خود را تلف نمی کنند و تلاش می کنند وقت خود را صرف قرآن، دروس حوزوی و نیازهای فکری اجتماع کنند. حتی گاهی ما به ایشان می گوئیم چرا استراحت نمی کنید؟ می گویند: استراحت من در همین بحث هایی است که دارم انجام می دهم. ویژگی دیگر ایشان، عالم به زمان بودن است؛ بسته به نیازهای زمان، چه در حوزه و چه در عرصه اجتماع، کارهای تحقیقی خود را ارائه می دهند، کتاب هایی که برای حوزه و دانشگاه نوشته اند موید این مطلب است. ایشان دلسوز جامعه هستند و تلاش می کنند در حد توان، نیازهای علمی جامعه را برطرف کنند.

محمدرضایی از آیت الله سبحانی به عنوان عالم جامع الاطراف یاد کرد و افزود: ایشان احاطه خوبی به مباحث مختلف فقه، اصول، تفسیر، کلام، عقاید، مسائل جدید کلامی، فرق و ملل دارند و به همین جهت از ایشان شخصیتی استثنائی ساخته که می توانند در مسائل مختلف اظهار نظر صحیحی انجام دهند.

اموال و موسساتی که دارند را وقف عامه کردند و چیزی برای خود نگذاشتند

او یکی دیگر از ویژگی های آیت الله سبحانی را زهد این مرجع تقلید شیعیان ذکر کرد و گفت: ایشان سعی می کنند از وجوهات حوزه استفاده نکنند و تنها از عایدی زحمات خود استفاده می کنند ضمن اینکه اموال و موسساتی که دارند را وقف عامه کردند و چیزی برای خود نگذاشتند. درواقع زندگی زاهدانه ای دارند و خیلی کم معونه هستند، اینگونه نیست که زندگی ایشان از سطح متوسط پائین طلاب فراتر برود بلکه زی طلبگی و الگوبودن خود را برای دانش پژوهان حفظ کردند. حتی ایشان می گفتند که برخی مواقع طوری بود که ما شاید ۴۰ روز نمی توانستیم گوشت بخوریم اما با شور و شوق، کارهای علمی خود را انجام می داده و عاشق علم و تحقیق و حوزه بودند.

خیلی مواظبت می کنند که ریخت و پاش و اسراف نشود، به حداقل اکتفا می کنند

رئیس بنیاد نخبگان استان قم بر دقت نظر آیت الله سبحانی در زمینه رعایت بیت المال تأکید کرد و گفت: ایشان در مسائل مالی خیلی دقت می کنند، از اسراف به شدت پرهیز می کنند به گونه ای که اگر ببینند لامپی اضافه بر نیاز روشن است، خودشان خاموش می کنند. خیلی مواظبت می کنند که ریخت و پاش و اسراف نشود، به حداقل اکتفا می کنند و کارهای خود را پیش می برند. سعی می کنند زندگی ساده و مختصری داشته باشند و دلیل این حساسیت شاید استفاده موسسه از بودجه بیت المال در برخی مواقع است که دقت می کنند از آن مقدار نیاز استفاده نشود، حتی در اتاق ایشان می روید این مساله قابل مشاهده است که از وسایل و تجهیزات تا جایی که عمر آنها به پایان نرسیده و خراب نشده، استفاده می کنند.

او با بیان اینکه اگر مردم از شیوه زندگی بزرگان و عالمان دین اطلاع پیدا کنند واقعا شیفته می شوند، گفت: این بزرگان از بروز و ظهور این مسائل اجتناب می کنند اما ما وظیفه داریم که به اطلاع مردم برسانیم که اینگونه نیست که برخی گمان می کنند بلکه بسیار ساده زیست هستند. به یاد دارم در ایام تابستان، هوا بسیار گرم بود و ایشان

نگرشی کوتاه بر زندگی آیت الله شیخ جعفر سبحانی دام ظلّه

با لباس نازکی بودند، به ایشان گفت که هوا خیلی گرم است، به بیلاق بروید، ایشان در پاسخ گفتند که همه طلبه ها که نمی توانند بروند، ما هم مانند آنها. لذا گرما را تحمل کرده و کارهای علمی خود را به انجام می رسانند.

تبادل کتاب با علمای اهل سنت دارند و در محافل علمی آنها حضور می یابند

محمدرضایی در خصوص ارتباط آیت الله سبحانی با دیگر مذاهب اسلامی بیان داشت: این مرجع تقلید ارتباط بسیار خوبی با اهل سنت دارند، مقاله می نویسند و مکاتباتی با علمای اهل سنت دارند و سعی می کنند روی مشترکات تأکید کنند و نقاط اختلافی را با زبان لئین و نرم با آنها صحبت کنند. بحث های علمی ایشان خیلی متقن و مستدل ارائه می شود. تبادل کتاب با علمای اهل سنت دارند و در محافل علمی آنها حضور می یابند. ارتباط رسمی با الازهر ندارند اما برخی نامه نگاری ها صورت گرفته و صحبت می کنند حتی در صورت تمایل آنها، منعی بابت صحبت و مناظره از سوی آیت الله سبحانی نیست. ایشان با توجه به تسلطی که به زبان عربی دارند، در قامت عالم شیعی بین المللی می توانند بحث کنند و در حقیقت مصداق بارز «جادلهم بالتی هی احسن» هستند.

او درخصوص ارتباط آیت الله سبحانی با حوزه های علمیه نجف و خراسان گفت: ارتباط ایشان با این دو حوزه بزرگ خوب است، این مرجع تقلید هر تابستان به مشهد می روند و در مدرسه نواب کلاس درس می گذارند و با علمای آنجا ارتباط برقرار می کنند. معمولاً ده روزی که به مشهد می روند، کارهای علمی انجام می دهند. با حوزه علمیه نجف هم ارتباط دارند و کتاب هایی ارسال می شود و مطالبی که می نویسند برای علمای نجف ارسال می کنند و متقابلاً آنها هم مطالب علمی خود را برای آیت الله سبحانی می فرستند و از هم مطلع هستند.

اولین فردی هستند که تفسیر موضوعی را نوشته و ترویج کردند

رئیس بنیاد نخبگان استان قم در مورد نوآوری های فقهی این مرجع تقلید ابراز داشت: به صورت جزئی نمی توانم وارد این حوزه شوم اما نوآوری های خوبی در عرصه فقه دارند که باید بررسی دقیق تری نسبت به این مساله انجام دهیم، ایشان هم در عرصه کلام، هم در عرصه فقه، هم در عرصه اصول و هم در عرصه تاریخ ابتکارات و خلاقیات های خوبی دارند و سعی می کنند نوآوری در کارهایی که بیان می کنند داشته باشند. در خصوص نوآوری های ایشان در عرصه فقه، اصول، تفسیر، کلام جدید و... باید کتاب هایی نگاشته شود اما اجمالاً در همه این حوزه ها نوآوری دارند. در حوزه تفسیر، اولین فردی هستند که تفسیر موضوعی را نوشته و ترویج کردند، الان هم مشغول نوشتن تفسیر تربیتی هستند و ۱۵-۱۶ جلد آن چاپ شده و بقیه هم در دست چاپ است.

تنها مرجعی است که نسبت به مسائل جامعه و شبهات فقهی- اصولی که مطرح می شود، پاسخ می دهند

او بیان داشت: به عقیده من، ایشان تنها مرجعی است که نسبت به مسائل جامعه و شبهات فقهی-

اصولی که مطرح می شود، پاسخ می دهند، معمولاً مقالات روزنامه ها را نگاه می کنند و اگر شبهه ای باشد، خدمت ایشان آورده می شود و مورد مذاقه قرار می دهند، مقاله می نویسند، نقد می کنند و آن فکر صحیح را ارائه می کنند مثلاً در بحث دیه زن و مرد، ارث زن و مرد یا بنای عقلا و حقوق بشر، هم شبهه را خوب بیان کرده و هم پاسخ مستدل ارائه می دهند و در این عرصه پیشگام هستند.

حضرت آیت الله سبحانی از مشکلات علمی که در جامعه وجود دارد، ناراحت هستند

محمدرضایی تصریح کرد: آیت الله سبحانی عاشق کار خودشان هستند و وظیفه خودش می داند تا جایی که جان در بدن دارد در راه تقویت معارف اسلامی کوشش و تلاش کند و از این جنبه الگو هستند، شاید مصداق آیه ۱۲۸ سوره توبه باشند که «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ». حضرت آیت الله سبحانی از مشکلات علمی که در جامعه وجود دارد، ناراحت هستند و سعی می کنند که در این زمینه ها هرچند که بتوانند گامهای مثبتی را بردارند.

اتقان فکری، مستدل سخن گفتن و استنباط براساس روش صحیح و حساس بودن نسبت به مسائل اقتصادی، حفظ زی طلبگی و اخلاق نیکو در برخورد با پژوهشگران و شاگردان را ویژگی های آیت الله سبحانی است

او اتقان فکری، مستدل سخن گفتن و استنباط براساس روش صحیح و حساس بودن نسبت به مسائل اقتصادی، حفظ زی طلبگی و اخلاق نیکو در برخورد با پژوهشگران و شاگردان را ویژگی های آیت الله سبحانی برشمرد و تأکید کرد: مراجع عظام تقلید تالی تلو ائمه معصومین هستند و به دلیل همین، قرآن کریم می فرماید «کسانی که ایمان و عمل صالح داشته باشند، خداوند مهر آنها را در دل دیگران قرار می دهد». این مراجع عظام تقلید هم مصداق این فرموده قرآن هستند که هم تلاش می کنند ایمان خود را تقویت کنند و هم همه کارهایشان مصداق عمل صالح است و در نتیجه وقتی مردم آنها را مشاهده می کنند، محبت اینها در دل مردم تقویت می شود و این سبب اقتدار و مرجعیت علمی آنها خواهد شد.

بدون تظاهر و بدون تابلو کارهای خود را انجام می دهند

رئیس بنیاد نخبگان استان قم در مورد سلوک سیاسی آیت الله سبحانی ابراز داشت: ایشان سیاست باز نیستند و آنچه که مباحث دینی اقتضا می کند، آن را بیان کرده و در تقویت دین تلاش می کنند، ایشان بارها می گویند اگر کسی واقعا در جهت تقویت مبانی دین تلاش می کند باید کمکش کرد و مهم نیست که از چه حزبی باشد؛ سعی می کنند اصل و اساس نظام و رهبری را تقویت کنند، اگر اشکالی باشد ایشان نامه می نویسند و بیان می کنند و رهبر انقلاب اسلامی هم با آغوش باز می پذیرند و سعی می کنند انتقادات ایشان را مورد توجه قرار دهند، در رفع آن بکوشند و دستور لازم را می دهند. به نظرم ارتباط در این عرصه بسیار خوب است و باید عالمان دین ما حقیقت طلب بوده و در رفع نیازهای جامعه بکوشند. چندوقت پیش خدمت رهبر انقلاب بودیم و من ویژگی هایی را برای حضرت آیت الله سبحانی بیان کردم و ایشان هم گفتند یکی از خصلت های مورد توجه آیت الله سبحانی این است که بدون تظاهر و بدون تابلو کارهای خود را انجام می دهند درحالی که برخی افراد هنوز کاری انجام نشده، تابلویی می برند و غوغا می کنند. ایشان قصد قربت می کنند، از تظاهر خودداری کرده و سعی می کنند وظیفه خود را انجام بدهند.

ادامه در صفحه بعد

بر رسائل نگاشته که بسیار خوب و تاثیرگذار است، گفت: شرح رسائل شهید مدرس می تواند به عنوان یکی از بهترین یادگارهای ایشان در اختیار حوزه های علمیه قرار گیرد. شرح رسائل نشان می دهد که شهید مدرس تنها در بُعد سیاسی متبحر نبوده بلکه در ابعاد مختلف علمی و عبادی نیز دارای جایگاه والایی بوده است.

وی افزود: کسانی که در حوزه ها به دنبال انقلاب و سیاست هستند، توجه داشته باشند که باید به دنبال سواد و علم هم باشند. امام خمینی (ره) در راس انقلابیون بودند، اما مدتی که در تبعید به سر می بردند به دنبال علم بودند.

حاضرمد بدون دستمزد، این کتاب را تصحیح کنیم

آیت الله استادی ضمن تاکید بر چاپ حاشیه رسائل شهید مدرس، گفت: در صورت تصمیم بر چاپ حاشیه رسائل، بنده حاضرمد بدون دستمزد، این کتاب را تصحیح کنیم. اگر این کتاب به چاپ برسد، خدمت بسیار بزرگی به حوزه ها، اساتید و طلاب خواهد شد.

مردم از حرف شنیدن خسته شدند، عمل ما را ملاک قرار می دهند

آیت الله استادی در پایان گفت: عبادت، تقرب به خداوند، تدریس و زهد و پارسایی شهید مدرس می تواند برای همه ما الگو باشند. به ما طلبه ها و اهل علم می گویند که مردم از حرف شنیدن خسته شدند و عمل ما را ملاک قرار می دهند لذا عمل ما در منزل، جامعه، محیط کار و تدریس باید نشان دهد که خدا ترس و متدین هستیم.

خوشبین هستم البته نباید غافل شویم. محمدرضایی در پایان به نقل خاطره ای از حضرت آیت الله سبحانی پرداخت و اینگونه توضیح داد: روزی جلسه ای در یکی از استان ها بود و به ایشان اصرار داشتند که باید در آن جلسه حضور پیدا کند. ابتدا تمام میهمانان در هتلی که به این منظور تهیه شده بود رفتند، ایشان بعد از اینکه یک شب را در آن هتل اقامت کردند، گفتند که اینجا دیگر جای ما نیست، در شان ما نیست که در چنین جایی باشیم و چنین غذایی بخوریم و باید از اینجا برویم. من همراه ایشان بودم. قبلا در آن استان رفقای قدیمی داشتند، زنگ زدند، به اتفاق هم به منزل مرد و زن کهنسالی رفتیم، غذای خیلی ساده و مختصری تهیه کردند، ایشان گفتند این غذا بهتر از آن غذاهای هتل است. بنابراین مساله بیت المال برای ایشان خیلی اهمیت دارد که مبادا به ناروا خرج شود و خودشان هم پرهیز می کنند.

بارها عنوان کردند که خیلی از مسائل را باید بیاموزم و هیچ ابایی از سؤال کردن ندارند
او تاکید کرد: تواضع علمی ایشان برای من خیلی درس است، من یکی از شاگردان کوچک ایشان هستم اما خیلی احترام می کنند. تشریفاتی که برخی گمان می کنند، ندارند. ایشان بارها عنوان کردند که من در بسیاری مسائل استاد هستم اما خیلی از مسائل را باید بیاموزم و هیچ ابایی از سؤال کردن ندارند.

رئیس بنیاد نخبگان استان خاطره دیگری از ایشان نقل کرد و گفت: کتابی را می خواستیم تحت نظارت ایشان بنویسیم، ایشان تعبیری داشتند با این مضمون که افتخار می کنم اسم من کنار اسم شما باشد. این درحالی است که در سطح جامعه برخی اساتید دانشگاهی رغبتی به انجام کارهای مشارکتی با دانشجویان ندارند.

ابعاد شخصیتی شهید مدرس

روز یک ختم کامل می شد. ۷- پس از صلوات یک صد مرتبه ذکر «ماشاءالله کان و مالم یشاء لم یکن و لا حول و لا قوه الا بالله العلی و العظیم افوض امری الی الله ان الله بصیر العباد» درحال قدم زدن غالباً با تامل می خواندم. ۸- توسل به امام زمان تا مغرب. ۹- هزار مرتبه «امن یجیب المضطر اذا دعاه و یکشف السوء» درحال قدم زدن می گفتم که هر دوازده شب یک مرتبه یک ختم کامل شود»

سیاسی بودن شهید مدرس هیچ گاه مانع از عبادات و مناجات او نشد

آیت الله استادی گفت: جنبه عبادی شهید مدرس باید برای همه ما الگو قرار گیرد؛ سیاسی بودن شهید مدرس هیچ گاه مانع از عبادات و مناجات او نشد. ما گاهی خیال می کنیم که اگر روحانی یا سیاسی شدیم عبادت هیچ است.

هیچ روزی نباید تصور کنیم که دیگر به کسب علم احتیاجی نداریم

وی در مورد بُعد علمی شهید مدرس توضیح داد: شهید مدرس از یازده سالگی که به شهر اصفهان نقل مکان می کند و تا ۲۴ سالگی از محضر ۳۰ استاد بهره می برد. شهید مدرس به این مقدار از کسب علم اکتفا نمی کند و برای ادامه تحصیل به نجف اشرف سفر می کند و از محضر علمای بزرگ نجف نیز بهره می برد. جنبه علمی شهید مدرس نیز باید برای همه ما الگو قرار گیرد از این جهت که هیچ گاه نباید تصور کنیم که دیگر به کسب علم احتیاجی نداریم، لازم است که همیشه و مدام درحال کسب علم باشیم و از محضر اساتید بزرگ استفاده کنیم.

شرح رسائل شهید مدرس به چاپ برسد
عضو شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم با اشاره به اینکه مرحوم شهید مدرس حاشیه ای

ما در مسائل دینی باید به مراجع خویش رجوع کنیم اما از طرفی دشمنان ما دائماً تبلیغات و سعی می کنند کوچکترین مشکل در مرجعیت شیعه را برجسته کرده و جوانان ما را از مرجعیت دور کنند که باید مراجع ما در بیت خود، کارها و موضع گیری هایشان بسیار مراقب باشند و با توجه به پیچیدگی های جامعه امروز باید مشاوران دلسوزی در عرصه های مختلف داشته باشند و در موضع گیری های خود از مشورت آنها بهره ببرند. باید مردم و جوانان را آگاهی دهیم که ذهنشان نسبت به مراجع تقلید و روحانیت مشوش نشود چون اینها حافظان اسلام هستند. در مقابل تبلیغ دشمنان، ما هم باید سجایای مراجع تقلید شیعه و دلسوزی های پدرانه آنها برای جامعه و بی اعتنائی شان به دنیا را بیان کنیم. باید اطلاع رسانی بیشتری در این جهت صورت گیرد که مراجع ما زی طلبگی را حفظ می کنند و سعی می کنند مطابق سیره علوی رفتار کنند تا مبادا قشر جوان از عروه الوثقی دور شوند. مرجعیت یک امر عقلانی است و در هر حوزه و عرصه ای وجود کارشناس و یک مرجع امری بدیهی است و معتقدم قدرت و عظمت مرجعیت در آینده بیشتر خواهد شد و مکر دشمنان خنثی شده و به خود آنان بازخواهد گشت.

متاسفانه برخی متولیان و مسئولان ما، آن دغدغه و نگرانی را نسبت به جامعه و مذهب ندارند

او ادامه داد: متاسفانه برخی متولیان و مسئولان ما، آن دغدغه و نگرانی را نسبت به جامعه و مذهب ندارند بنابراین باید مراقب باشیم که آن وحدت و انسجام را حول محور قرآن و توحید حفظ کنیم و با عدالتی که در جامعه برقرار می کنیم، در عرصه های مختلف اجتماعی و اقتصادی پیشرفت کنیم و با همت مسئولان کید دشمنان خنثی خواهد شد، من نسبت به آینده

که خداوند تبارک و تعالی مرا از این گرفتاری نجات دهد. ولی توفیقی که مرحمت فرموده باقی و زیاد فرماید تا انشاءالله تعالی با حال اختیار کامل از اعمال و اذکار و افعال و افکار، قبل از رفتن از دار فانی به مقام رضا و تسلیم و امتثال امر «موتوا قبل ان تموتوا» خود را برسانم. و پایان حال امیدوارم که به

مقام شهادت فی سبیل الله که سالهای متمادی از خداوند مسئلت نموده ام موفق شده و مصداق آیه شریفه «ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون» واقع شوم. آمین آمین آمین یا رب العالمین. اعمال و اذکار من در مدت حبس بر دو نوع است: یکی اذکار و اعمالی که در تمام مدت محبوسیت تقریباً به آن اشتغال داشتم، دیگری آن که در بعضی اوقات مشغول آن بودم. اما آن اعمالی که در تمام مدت اشتغال داشتم: ۱- بعد از نماز صبح (هنگامی) که تقریباً یک ساعت و نیم از آفتاب برآمده بود مشغول نماز قضا را برای خود و جهت والدین و به جهت بعضی ارحام ذوی الحقوق انجام می دهم. ۲- زیارت عاشورا، که بعد از فراق از نماز قضا مشغول آن می شدم و لعن و سلام را درحال قدم زدن که مرسوم دائمی قبل از ظهر بود بجا می آوردم. ۳- بعد از فراغ از نماز، زیارت عاشورا و پس از خواندن هفت و یا چهارده مرتبه چهارقل، در گوشه ای مشغول مناجات کردن می شدم. ۴- هزار بار استغفار می کردم به صیغه «استغفرالله ربی و اتوب الیه» درحالی که مشغول قدم زدن بودم. ۵- پس از فراغت از استغفار درحال قدم زدن مشغول آیات خمسه اول سوره (اقرا) می شدم تا ظهر به هر اندازه که شود. ۶- عصر به ختم صلوات اشتغال می ورزیدم. هر روزی یک هزار صلوات از برای یکی از چهارده معصوم هدیه می نمودم که هر چهارده

ترویج مذهب خود برای پیروان خود باز دارد
او در مورد رویکرد آیت الله سبحانی نسبت به اقلیت های دینی و مذهبی بیان داشت: به نظر ایشان، «یکی از عوامل پیشرفت تمدن اسلامی، تاکید اسلام بر همزیستی مسالمت آمیز با پیروان دیگر مذاهب بوده است، اسلام حقوق اقلیت های دینی را محترم می شمارد و به مسلمانان توصیه می کند که با آنها خوش رفتاری کنید، در روابط اجتماعی با ایشان عادلانه عمل کنند، همانگونه که قرآن می فرماید: «با اهل کتاب جز با شیوه احسن مجادله نکنید». ایشان در یکی از کتابهای خود در مبنای حکومت اسلامی روایتی را از قول پیامبر (ص) نقل می کنند که «هرکس به یک ذمی آزاری برساند، من دشمن او می شوم و در روز قیامت از او انتقام خواهم گرفت». قانون اسلام حکم می کند که حکومت اسلامی باید حافظ جان و مال و ناموس و شرف اقلیتهای مذهبی باشد و کلیساها و عبادتگاههای آنها را حفظ کند و آنها بتوانند آزادانه شعائر و مراسم مذهبی خود را به جا بیاورند. حکومت اسلامی نباید هیچ اقلیتی را از ترویج مذهب خود برای پیروان خود باز دارد. از لحاظ قضایی کاملاً آزاد هستند و در منازعات و دعاواها می توانند به دادگاه های خود مراجعه کنند و اگر دادگاهی نداشتند یا با افراد مسلمان، اختلافی پیدا کردند می توانند به دادگاه اسلامی مراجعه کنند و قاضی موظف است برپایه عدالت حکم کند. یک فرد از اقلیت مذهبی هم می تواند از حاکم اسلامی شکایت کند همانگونه که در مورد حضرت علی (ع) اتفاق افتاد.»

باید مراجع ما در بیت خود، کارها و موضع گیری هایشان بسیار مراقب باشند
مراجع ما زی طلبگی را حفظ می کنند
رئیس بنیاد نخبگان استان قم در خصوص آینده مرجعیت گفت: براساس فرموده قرآن کریم،

همزمان با سالروز شهادت آیت الله مدرس و روز مجلس، مراسم بزرگداشت شهید مدرس با حضور مسئولان حوزه علمیه تهران و سخنرانی آیت الله استادی، مدیر حوزه علمیه تهران و معاون پژوهشی موسسه مطالعات تاریخ ایران در خانه موزه شهید مدرس برگزار شد.

سیاست هیچگاه ابعاد شخصیتی شهید مدرس را تحت الشعاع قرار نداد

آیت الله استادی، عضو شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم در این مراسم به ابعاد شخصیتی و علمی شهید مدرس اشاره و اظهار کرد: با توجه به فعالیت های شهید مدرس شاید اینگونه به نظر آید که بُعد سیاسی مرحوم شهید مدرس ابعاد دیگر شخصیتی ایشان را تحت الشعاع قرار داده، اما من معتقدم این چنین نیست. شهید مدرس شخصیتی جامع الاطراف و هم ردیف با مراجع زمان خود بود و از لحاظ علمی، عرفانی و عبادی نیز دارای جایگاه والایی بوده است.

وی به منظور شناخت ابعاد عبادی شخصیت شهید مدرس به یادداشت های او در زندان اشاره و خاطرنشان کرد: شهید مدرس در یادداشتی چنین می نویسد: «اعمال و افعال و اشتغالات من در این مدت تبعید تاکنون که ۱۶ ماه از آن گذشته، این است؛ اگر مشیت خداوند باز هم به گرفتاری من تعلق گرفته باشد به همین اعمال و افعالی که ذکر خواهد شد، بگذرد؛ بعد از استقرار در محبس به خداوند منان ملتجی شدم که مرا ظاهراً و باطناً، عملاً و قصداً در این مدت حبس فقط و به خودش مشغول فرماید - نیتم بر این شد که از شبانه روز دوازده ساعت را مشغول اعمال و اذکار جوارحی باشم از واجبات و غیرها که اقلاً اعمال و اذکار من مشتمل بر دوازده هزار مرتبه اسماء مبارک خداوند جل و علی بوده باشد. بحمدالله و شکره تا این تاریخ به این نیت موفق شده ام. امیدوارم

ادامه از صفحه قبل
آیت الله سبحانی در متن سیاست هستند اما سیاست باز نیستند
او تصریح کرد: آیت الله سبحانی در متن سیاست هستند اما سیاست باز نیستند؛ سیاست چیزی غیر از این نیست که ارزش های اسلامی و مبنای دینی را در جامعه تقویت کرده و دین را در جامعه ترویج دهیم و عدالت را در جامعه پیاده کنیم. پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «امرت لاعدل بینکم؛ من مامور به ترویج عدالت در بین شما شدم». کسی که در مسیر ترویج و تقویت عدالت بکوشد و در راه تعلیم کتاب و حکمت تلاش کند، این عین سیاست است. کسی که در راه ترویج آموزه های دین تلاش خستگی ناپذیر داشته باشد، عین سیاست است.

از هرگونه افراط و تفریطی جلوگیری می کنند
محمدرضایی در مورد راهبرد این مرجع تقلید برای مبارزه با فرقه گرایی مذهبی گفت: ایشان تمام تلاش خود را برای تقویت مکتب اهل بیت (ع) انجام می دهد و بالتبع چون ما مکتب شیعه ای داریم که درون آن اعتدال نهفته است لذا از هرگونه افراط و تفریطی جلوگیری می کنند و با گروههای مذهبی که از مسیر اسلام خارج شده اند، کتاب نوشته و نقد می کنند. مثلاً در بحث داعش، ایشان راجع به ایمان و کفر بحث هایی دارند و عنوان می کنند خون کسی که ادعا کند خدا و پیامبر را قبول دارد، حرمت دارد و کسی نمی تواند آسیبی به وی برساند لذا با داعش و وهابیت به دلایل اعتقادی مخالفت می کردند، با هرکسی که از مسیر صحیح اسلامی انحراف پیدا کنند، دلسوزانه گوشزد می کنند و گاهی نامه های خصوصی و اجتماعی می نویسند و به طور کلی سیاسی کاری در این زمینه ندارند و سکوت نمی کنند.

حکومت اسلامی نباید هیچ اقلیتی را از

درباره تعداد شیعیان مصر آمار رسمی وجود ندارد؛ چون در شناسنامه های مصریان، ستونی وجود ندارد که مذهب مردم در آن ثبت شده باشد. مؤسسه پژوهش های رسانه ای خاورمیانه در واشنگتن در تاریخ ۲۷ دسامبر ۲۰۰۶م، گزارشی جامع درباره وضعیت شیعیان مصر منتشر کرد.

در این گزارش چنین آمده که مرکز ابن خلدون در قاهره تخمین زده است که تعداد شیعیان مصر در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی حدود ۱٪ جمعیت مسلمان؛ یعنی ۶۵۷ هزار شیعه بوده است. این در حالیست که پیش بینی های دبیر کل شورای عالی آل البيت، محمد الدربنی بیشتر از این تعداد است و گفته: به اعتقاد من تعداد شیعیان مصر خیلی بیشتر از این است؛ چون در مصر بیش از ده ها میلیون صوفی وجود دارد و در میان آن ها حداقل یک میلیون نفر پیرو مذهب شیعه هستند. همچنین به اعتقاد او، بیشتر شیعیان مصر در اثر فشارهای امنیتی و تبلیغاتی مذهب و اعتقادات خود را اعلام نمی کنند.

مشاور الدمرداش العقالی نیز در مصاحبه ای با روزنامه کوییتی الوطن، که در تاریخ ۴/۸/۲۰۱۱ منتشر شده است، گفت: هیچ سرشماری رسمی وجود ندارد، اما با پیگیری و تحقیقاتی که من انجام داده ام، به گمان من، شیعیان مصر از ۱.۵ میلیون نفر کمتر نیستند.

چیزی که مهم است این است که شیعه در مصر بسیار مورد توجه است تا جایی که رئیس اتحادیه جهانی علمای مسلمان شیخ یوسف قرضاوی نسبت به خطر رشد و گسترش تشیع، هشدار داده است.

در سال ۲۰۰۶ میلادی نیز شیعیان به منظور نشر تشیع در میان مصریان، طرح چاپ و انتشار پنج روزنامه را در مصر شروع کردند.

هسته مذهب تشیع در مصر

آیت الله شیخ جعفر سبحانی در کتاب «أضواء علی عقائد الشیعه الإمامیه» می گوید: از همان روزی که اسلام به مصر وارد شد، تشیع هم به این کشور داخل شد. گروهی از شیعیان علی علیه السلام، از جمله مقداد بن أسود، کندی، ابودر غفاری، ابورافع و ابو ایوب انصاری در فتح مصر حضور داشتند و عمار بن یاسر هم در زمان خلافت عثمان به این کشور رفته بود. این افراد ایده تشیع را که از همان زمان پیامبر (ص) به آن اعتقاد داشتند، در مصر جا انداختند و به همین دلیل وقتی عثمان به قتل رسید مصریان بر والی عثمان شوریدند و با میل و رغبت زیاد با علی (ع) بیعت کردند. وقتی علی علیه السلام، قیس بن سعد را به عنوان والی مصر فرستاد، اهالی مصر به جز مردم روستای «خربتا» (Khirbita) داوطلبانه با او بیعت کردند. او در ادامه می گوید: مصریان با رغبت و میل خود مذهب تشیع را پذیرفتند و علی (ع) را بر دیگران برتر دانستند و در صلوات بر پیامبر، آل او را هم ذکر می کردند. آنان در زمان فاطمیان، مراسم عاشورا و عید غدیر را تا به امروز برپا می کنند و اگر صلاح الدین ایوبی با زور شمشیر و آتش جنگ سلطه، شیعیان را از بین نمی برد، امروزه نیز همانند دوران فاطمیان، تشیع مصر را فرا گرفته بود و بر شهرها و روستاهای آن حکمفرما شده بود.

صالح الوردانی در کتاب «الشیعه فی مصر» این سخن را تأیید کرده و به نقل از المقریزی گفته: تشیع قبل از دولت فاطمیان در سرزمین مصر معروف بوده است. سپس روایت کندی در کتاب «الموالی» را به نقل از المقریزی ذکر می کند که عبد الله بن لهیعه از یزید بن ابی حبيب روایت کرده که

گفته او در مصر رشد و نمو کرده و در این زمان مصر علوی بوده و بعدا عثمانی شده است.

آثار و حرم های بزرگان شیعه در مصر

در مصر مساجد و اماکن دینی متعددی وجود دارد که به نام بزرگان شیعه شناخته می شود، اما محمود عویس عضو کمیته فتوای الازهر می گوید: این مساجد منحصر به شیعیان یا اهل سنت نیست، بلکه برای همه مسلمانان است. مهمترین این مساجد عبارتند از:

مالک الأشتر النخعی در منطقه المرج قاهره: در مصر معروف به «السید العجمی» است. او مالک پسر الحارث بن عبد یغوث بن سلیمه بن ربیعہ ... بن یعزب بن قحطان است. علت ملقب شدن او به اشتر این است که یکی از چشم های او در نبرد برموک شکافته شده بود. او در یمین در خاندان بنی نخع متولد شد. این خاندان پس از اسلام به کوفه مهاجرت کردند و سپس در شهرهای عراق پراکنده شدند. با وجود این که مالک توسط پیامبر (ص)، اسلام آورد و اسلام آوردن او زیبا بود، اما شهرتش به خاطر فرماندهی لشکر علی بن ابی طالب رضوان الله علیه بود. وقتی خبر شهادت مالک به علی بن ابی طالب رسید در رثای او گفت: مالک، چه مالکی بود! اگر کوه باشد، کوهی یکتا و بلند بود، اگر سنگ باشد، سنگی سخت بود.

محمد بن ابوبکر در روستای «میت دمسیس» از توابع شهر منصوره: او فرزند خوانده علی بن ابی طالب (ع) بود که علی (ع) پس از فوت ابوبکر با مادر او ازدواج کرد. تولد او در حجه الوداع بود و مادر او اسماء بنت غُمَیس الخثعمیه بود. همراه با علی (ع) به عراق رفت و در جنگ جمل و صفین شرکت کرد. همچنین در زمان او به ولایت مصر منصوب شد.

سیده زینب، بنت علی بن ابی طالب (ع) در قاهره: او کسی است که ابن عباس درباره او گفته: عقله ما زینب بنت علی برای ما روایت کرد. ابو الفرج اصفهانی هم در مقاتل الطالبیین نام او را ذکر کرده است.

نقیسه بنت الحسن در قاهره: نسب او به حسن بن علی بن ابی طالب (ع) ختم می رسد. او در میان اهالی مصر شأن و جایگاهی والا داشت و نزد او می رفتند و از او کسب علم و دانش می کردند و حتی علمای بزرگ به خانه او می رفتند و گفته شده امام شافعی جهت کسب دانش نزد او رفت و آمد داشت و نقیسه از پی حجاب او را می پذیرفت و در موضوعات فقه، اصول عبادت و احادیث پیامبر با او بحث و گفتگو می کرد.

رأس الحسین در قاهره: درباره محل دفن سر امام حسین (ع) میان مورخان اختلاف نظر است، اما نظر مشهور میان جمهور علما این است که سر مبارک امام حسین (ع) در مصر است.

رشد و گسترش شیعه در میان مصریان

در قرن گذشته، پیروان شیعه از دانشجویان شیعه عرب در مصر استفاده کرد تا در نشر مذهب و افکارشان به آن ها کمک کنند. همچنین برخی از شهروندان مصری را جذب کردند و وارد بعضی از هیئت های رسمی و مردمی شدند و حتی تعداد زیادی از دانشجویان عرب شیعه به خصوص از کشورهای حاشیه خلیج فارس را به کار گرفتند تا اندیشه های شیعی را در میان مصریان منتشر کنند. نویسنده شیعه مصری، صالح الوردانی به این مسأله اشاره کرده و گفته: پس از بیرون آمدن از زندان در نیمه دهه هشتاد، با تعدادی از جوانان عراقی مقیم مصر و تعدادی از جوانان بحرینی که در مصر تحصیل می کردند، برخورد کردم. در این زمان از طریق مراجع و کتاب هایی که این جوانان شیعه برای فراهم کرده بودند و همچنین از طریق پاسخ با بسیاری از سؤالاتم و بحث های زیادی که

از «مالک اشتر نخعی» تا «شیخ حسن شحاته»

شیعیان مصر در گذر زمان

میان ما به جریان درآمده بود، با اندیشه شیعه و تز تشیع آشنا شدم.

همچنین استاد و رئیس بخش مطالعات اسلامی دانشگاه الازهر، شیخ مبروک عطیه درباره دلایل انتشار جنبش شیعی در سال های اخیر می گوید: علت این امر گسترش شبکه های ماهواره ای شیعه است. این وسایل یکی از مهمترین وسایل ترویج اندیشه شیعی است

نویسنده و پژوهشگر اسلامی و نماینده بنیانگذاران حزب اصلاحات اسلامی، جمال سلطان نیز در این باره می گوید: آن چه در مصر رخ می دهد، تشیع سیاسی ناشی از انقلاب اسلامی ایران است؛ چون انقلاب اسلامی ایران احساسات مصریانی را که در صدد انقلاب علیه بی عدالتی و ظلم بودند برانگیخت و آن ها را به خود جذب کرد، سپس این امر به زمانی دیگر موکول شد.

مرحله دیگر پیروزی حزب الله و تأثیرات آن است.

مذهب جعفری (دوازده امامی) از سوی عالی ترین مرجع دینی مصر یعنی الازهر به رسمیت شناخته شده است. شیخ الازهر علامه محمد شلتوت در سال ۱۹۵۹م فتوایی داد که عبادت بر اساس مذهب جعفری (امامیه) مانند سایر مذاهب اهل سنت را جایز می داند. دکتر محمد سید طنطاوی نیز در ژانویه ۱۹۹۷ میلادی که در آن زمان شیخ الازهر بود وقتی دید نیروهای امنیتی مصر گروهی از شیعیان مصر را بازداشت کرده است، تداوم عمل به فتوای شلتوت را تأیید کرد.

اماکن حضور شیعیان مصر مسجد الراس الحسین

استان الدقهلیه: به ویژه شهر منصوره (مرکز الدقهلیه). در این شهر یکی از مشهورترین شخصیت های شیعه مصر زندگی می کند. او احمد راسم النفیس استادیار دانشگاه المنصوره است.

استان الشرقیه: در این استان، به یکی از مؤسسات شیعی یورش برده شد. شیعیان در این استان در منطقه «کفر الإشاره» در نزدیکی «الزقاریق» متمرکز هستند و دستگاه های تبلیغاتی مصر این منطقه را «آشیانه شیعه» می نامند.

استان المنوفیه: تعدادی از شیعیان در مرکز قویسنا شیعه بودند نشان به طور مرموزانه مشخص شد، اما شیعیان این منطقه تشیع خود را آشکار نمی کنند.

استان أسوان: تعدادی از ساکنان استان أسوان منسوب به مذاهب صوفیه هستند.

استان الغربیه: در مرکز الغربیه یعنی شهرستان طنطا ضریح سید احمد البدوی وجود دارد که سالانه صدها هزار شیعه مصری از سراسر استان های مصر به این جا می آیند.

افزون بر این استان ها، در میان محافل شیعی مصری زمره هایی درباره حضور شیعیان در استان های اسیوط، سوهاج، شمال و جنوب سینا و همچنین برخی مناطق قاهره شنیده می شود.

مؤسسات شیعی

المجلس الأعلى لرعاية آل البيت: این مؤسسه آراء و سخناننش را در روزنامه «صوت آل البيت» که محمد الدربنی ریاست آن را به عهده دارد منتشر می کند. در یک کنفرانس در پایان دهه نود قرن گذشته درباره این مؤسسه اعلام شد که محلی برای سادات و شریف زادگان شیعی است، اما با دفاع این مرکز از پیروان روش آل البيت، این مرکز به عنوان نهادی برای جذب شیعیان معرفی شد..

جمعیه آل البيت: در سال ۷۳ پدید آمد. در آن زمان، جو اسلامی آرام بود و جریان های اسلامی هنوز ظهور و بروز نیافته بود و ویژگی شیعی در این انجمن آشکار نشده بود و ایده تشیع هم در اهداف تأسیس این انجمن مشهود نبود، بلکه

هدف از تأسیس آن صرفا کمک های اجتماعی و خدمات فرهنگی، علمی و دینی بود. همچنین نظر به این که مسأله شیعه در آن زمان مطرح نبود و روابط مصر و ایران در بالاترین درجات خود قرار داشت، این انجمن، فعالیت هایش را در آرامش و بدون هیچ مانعی انجام می داد و روابطی را با سازمان های اسلامی مختلف در مصر از جمله گروه إخوان المسلمین برقرار کرده بود. به گزارش شفقنا، از همین رو کسی که فعالیت های این انجمن را بررسی و کنترل می کرد، می توانست چنین حکم بدهد که این انجمن یک نهاد تقریب مذاهب است و امتداد «جماعه التقریب» به شمار می رود. آن چه موجب می شد تا این حکم تقویت شود این بود که در میان عوامل این انجمن افراد شیعه و سنی حضور داشتند. یکی از برجسته ترین عوامل این انجمن سید طالب الرفاعی بود. او از علمای شیعه عراق بود و در اداره آن فعالیت های زیادی داشت. این انجمن برخی از کتاب های شیعی مثل کتاب «المراجعات»، کتاب «علی لا سواه» و کتاب «التشیع ظاهره طبعیه فی إطار الدعوه الإسلامیه» چاپ و منتشر کرد.

همچنین برپایی انقلاب اسلامی ایران و دشمنی نظام سیاسی وقت مصر با این انقلاب تأثیر خاص خود را به فعالیت های اسلامی به طور کلی و فعالیت های شیعی به طور خاص گذاشت. اما آن چه دولت مصر را در برابر «جمعیه آل البيت» تحریک کرد فقط چاپ کتابهایی که این انجمن منتشر کرد و الازهر مانع پخش آن ها شد نبود، بلکه آن چه باعث تحریک دولت مصر و اعلان دشمنی علیه جریان اسلامی شد، حضور عرب ها در این انجمن بود. بر این اساس این انجمن فقط شش سال یعنی از تاریخ ۲۲/ ۸/ ۱۹۷۳ میلادی تا تاریخ ۲/ ۱۲/ ۱۹۷۹ میلادی دوام آورد..

شیعیان جدید

احمد راسم نفیس: او استاد دانشکده پزشکی دانشگاه المنصوره مصر است. در سال ۱۹۸۹ و ۱۹۹۶ میلادی به اتهام تشکیل یک سازمان شیعی بازداشت شد. او پیش از شیعه شدن در سال ۱۹۸۵م، عضو اخوان المسلمین بود.

حسن شحاته: در خانواده ای سنی به دنیا آمده است، اما در سال ۱۹۹۶ میلادی اعلام کرد شیعه شده است. او به اتهاماتی سه ماه زندانی شد و بار دیگر همراه با بیش از سیصد عالم شیعه به اتهام ایجاد ناامنی و اهانت به ادیان بازداشت و سپس آزاد شد.

صالح الوردانی: یکی از شخصیت های معروف در عرصه دین و فرهنگ مصر و یکی از بنیانگذاران جنبش اسلامی در این کشور است. در سپتامبر سال ۱۹۸۱ به همراه نویسندگان و روزنامه نگاران تحت مراقبت و کنترل قرار گرفت و همچنان زندانی بود تا این که به اتهام سرمایه گذاری در سازمان «الجهاد» محاکمه شد، اما در سال ۱۹۸۴ حکم به برائت او صادر شد. دوباره در سال ۱۹۸۷ و سال ۱۹۸۸ به خاطر ایجاد سازمانی شیعی بازداشت شد. از سال ۱۹۸۴ میلادی، اسم او در کشور مصر و کشورهای عربی در لیست سیاه قرار گرفته است.

«الوحده و الحریه» اولین حزب شیعی در مصر

پس از انقلاب ۲۵ ژانویه، شیعیان مصر در ماه آگوست ۲۰۱۱ میلادی، یک حزب سیاسی به نام «وحدت و آزادی» ایجاد کردند. نماینده بنیانگذاران این حزب، احمد راسم النفیس با الهام از سخن امام علی (ع) به امام حسن (ع) و حسین (ع) که فرمود: دشمن ظالم و یاور مظلوم باشید، این حزب را نماینده مستضعفان مصر توصیف کرده است.

ادامه در صفحه بعد

حجت الاسلام والمسلمین مختاری: باید روش پیامبر(ص) را در برخورد با مسلمانان و غیر مسلمانان الگو قرار دهیم

رئیس دانشگاه مذاهب اسلامی در جمع علمای ایالت بلخ در مدرسه سلطانیه شهر مزار شریف گفت: باید سلاح خشونت را به قلم، و تروریسم را به برادری تبدیل کنید.

اسلام هرگز دین اسلحه و خشونت نیست بلکه دین رحمت و محبت است.

حجت الاسلام والمسلمین مختاری رئیس دانشگاه مذاهب اسلامی در ادامه سفرش در کشور افغانستان در جمع علمای ایالت بلخ در مدرسه سلطانیه شهر مزار، گفت: باید سلاح خشونت را به قلم و تروریسم را به برادری تبدیل کنید. اسلام هرگز دین اسلحه و خشونت نیست بلکه دین رحمت و محبت است.

وی در این دیدار به مهمترین مشکلات جهان اسلام در اثر تفرقه و اختلاف و قرائت‌های ناصواب از آموزه‌های رحمانی دین مبین اسلام، بیان داشت: دشمن می‌خواهد دینی که برای رحمت و پویایی انسان و هدایت بشریت و جامعه آمده است را دین خشونت و ترور معرفی کند و متأسفانه برخی جریان‌های افراطی و تکفیری با قرائت‌های نادرست و فهم ناصحیح از معارف و آموزه و متون دینی اسباب دست شمن شده و به این مساله دامن می‌زنند و این از بزرگترین مشکلات و آسیب‌هاست. دکتر مختاری اظهار داشت: امروز وظیفه علمای اسلام در روشننگری افکار عمومی و به ویژه تنویر افکار نسل جوان حتی بیشتر از علمای گذشته است و باید با راه و روش علمی و آکادمیک به مبارزه با این جریان‌های افراطی و تکفیری رفت.

رئیس دانشگاه مذاهب اسلامی خاطرنشان کرد: با وجود ترفندهای دشمنان، که می‌خواهند چهره منفی علیه اسلام معرفی کنند، ولی گرایش به اسلام کاملاً در حال رشد است چرا که دین اسلام دین رحمت و محبت است.

وی خطاب به علمای مسلمان افغانستان از مذاهب مختلف اسلامی و با بیان این که شما باید باید سلاح نزاع و اختلاف را به قلم و تروریسم را به برادری تبدیل کنید، تأکید کرد: اسلام هرگز دین اسلحه و خشونت نیست و افغانستان هم سرزمین ادب و فرهنگ است. افغانستان هم دینش هم فرهنگش و هم سرزمینش، خشونت و تروریسم را بر نمی‌تابد، اینها را دشمن به افغانستان و سرزمین‌های اسلامی آورده است.

دکتر مختاری در پایان تصریح کرد: امروز ما لازم داریم روش پیامبر در برخورد با مسلمانان و حتی غیر مسلمانان را الگو قرار دهیم.

آل البیت» است که در نتیجه این عوامل، سنیان مصر به مذهب شیعه گرویده اند. او همچنین یادآور شد که شیعیان مصر به خاطر ترس از اذیت و آزارهایی که در طی ربع قرن گذشته بر شیعیان مصر روا داشته شده است، تشیع خود را ابراز نمی‌کنند. الدربنی با نفی وجود هر گونه رابطه مجلس آل البیت با ایران گفت: در میان مسلمانان سنی این گونه رایج شده که وقتی نامی از شیعه برده می‌شود، نام ایران هم به میان می‌آید. بدانید ما روی پای خودمان هستیم...

آیت الله اراکی:

ارزش های انسانی در یمن لگدمال می شود

بلکه از شرف و وطن و انسانیت خود دفاع می‌کنند. وی تأکید کرد: آنچه امروز لگدمال می‌شود ارزشهای انسانی است؛ در واقع ارزشهایی که انبیا برای آن قیام کرده‌اند.

آیت الله اراکی با اشاره به اینکه یمن سرزمین ایمان، حکمت و مقاومت است، تأکید کرد: امروز در یمن، تمام کفر علیه تمام ایمان به ستیز برخاسته است و این سرزمین مقاومت از سوی جهان استکبار مورد سختترین خشونت‌ها قرار می‌گیرد.

وی تصریح کرد: ما و همه کسانی که وجدان، ایمان و ضمیری برای آنها باقی مانده است وظیفه داریم که از مردم یمن حمایت کنیم.

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی با اشاره به اینکه خداوند متعال سه سنت و قانون برای ستمگران قرار داده است، اضافه کرد: نخستین سنت، سنت اخذ و امهال است که خداوند در ابتدا به ستمگران مهلت می‌دهد و سپس در مرحله آخر قرار می‌گیرند.

حجت الاسلام والمسلمین زمانی:

برای رسیدن به اهداف و مقابله با دشمن چاره ای جز وحدت وجود ندارد

ابراز داشت: از ملت مسلمان افغانستان با وجود اختلافات انتظاری نداریم که توانمندی تحقق اهداف عالی‌ها را داشته باشند و دانشگاه‌های جدید ایجاد کنند و به تولید علم بپردازند، به انرژی هسته ای صلح آمیز دست پیدا کنند و به دنبال نانولوژی بروند.

وی عنوان کرد: از عراق و سوریه هم چنین توقعی نمی‌رود، نه به خاطر این که این ملت‌ها استعداد کارهای علمی را ندارند بلکه ملت‌ها با استعداد هستند اما از آنجایی که به جای وحدت، تنازع و اختلاف حاکمیت پیدا کرده مانع پیشرفت شده است.

استاد حوزه علمیه قم خاطرنشان کرد: اگر خدایی نکرده در ایران اسلامی در طول این ۴۰ سال به جای فرهنگی وحدتی که امام راحل بزرگوار، رهبر معظم انقلاب و مراجع تقلید مطرح کردند و جامعه پذیرفتند، فرهنگ دیگری وجود داشت امروز کشور به چه مشکلاتی دچار می‌شد.

وی اضافه کرد: شیعه و سنی و همه جریان‌ها فرهنگ وحدت را در ایران قبول کردند، اگر در این ۴ دهه به جای فرهنگ وحدت اسلامی و انسجام ملی، مانند برخی کشورها درگیری، اختلاف و تنازع وجود داشت تا امروز اثری از تمدن و اقتدار ایران اسلامی باقی نمی‌ماند.

حجت الاسلام والمسلمین زمانی با بیان این که جامعه با وجود اختلافات مذهبی، قومی و نژادی باید در برابر دشمن مشترک متحد باشند، گفت: امت اسلامی برای دفاع و مقابله با تجاوز دشمن مشترک چاره ای جز اتحاد ندارند چرا که اگر به تنهایی بخواهند دفاع کنند شکست می‌خورند.

وی افزود: امروز امت اسلام دشمنان مشترکی دارد که آمریکا، استعمار و استکبار جهانی، غارتگران بین المللی و بدخواهان مسلمانان هستند و این دشمنان

گفت: منازعات سیاسی باید در جهت منافع جامعه باشد. این حزب به مسأله شهروندی اعتقاد دارد و بر این عقیده است که دشمن اول مصر، رژیم صهیونیستی است...

شیعه شدن برخی سنی های مصر

دلایل و آمارهای امنیتی که اخیراً فاش شده، حاکی از این است که در مصر برخی پیروان سنی به مذهب شیعه تغییر مذهب داده اند. رهبر شیعیان مصر و رئیس شورای «رعایه آل البیت» محمد الدربنی در گفتگو با «العربیه نت» با تأکید

آیت الله محسن اراکی، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در نشست «دفاع از مردم مظلوم یمن» که در تهران برگزار شد، با اشاره به آیات قرآن کریم درباره حمایت از مظلوم اظهار داشت: در روزی که به نام روز نفی خشونت در جامعه بشری نامیده شده، این نشست برای حمایت از مردم یمن تشکیل شده است.

وی افزود: سرزمین یمن امروز نماد مظلومیت در جهان است و ما امروز در برابر یک نظام جهانی ستمگر و خون آشام قرار داریم که با همه ابزارها به ظلم و جنایت دست می‌زند و وجدان انسان‌ها را به سکوت واداشته است.

آیت الله اراکی با اشاره به ویژه بودن شرایط امروز گفت: امروز از یک جهت نیروهای ستمگر پشت هم قرار دارند و از سوی دیگر مردمی که مورد ظلم و ستم قرار دارند در وهله اول از سرزمین خود دفاع می‌کنند و همچنین حق کسی را نخورده‌اند و چیزی فراتر از حق طبیعی خود هم نمی‌خواهند

حجت الاسلام والمسلمین محمد حسن زمانی مسؤول دفتر امور سیاسی و اجتماعی حوزه های علمیه در گفت و گو با خبرگزاری رسا، با گرامیداشت هفته وحدت، به تبیین مبانی دینی و عقلانی لزوم وحدت جوامع اسلامی پرداخت و گفت: از منظر عقلی اگر جامعه ای بخواهد به آرمان مشترک خود برسد چاره ای جز وحدت ندارد که نتیجه آن هم افزایش است.

وی افزود: وقتی جوامع با یکدیگر متحد شدند و قوا را روی هم ریختند توان مضاعفی پیدا می‌کنند تا اهداف مشترک را تحقق ببخشند، اگر جامعه ای به جای وحدت، هماهنگی و مشارکت دچار تنازع و اختلاف شود درگیری‌های داخلی بین گروه‌های مختلف ایجاد می‌شود.

حجت الاسلام والمسلمین زمانی با بیان این که در هر جامعه ای ترکیب‌هایی گوناگونی از گروه‌های دینی، قومی و حزبی وجود دارد که همه باید متحد باشند، اظهار داشت: اگر جامعه ای با همه تقسیمات گوناگونی که دارد با یکدیگر دچار درگیری و نزاع شوند نتیجه این خواهد شد که توان جامعه از بین رفته و صرف درگیری‌ها می‌شود.

وی ادامه داد: اگر این درگیری‌ها وجود داشته باشد دیگر فرصتی برای انجام کارهای ارزشمند و تحقق اهداف دینی و اجتماعی باقی نمی‌ماند، اگر این اختلافات منجر به درگیری شد امنیت جامعه از بین می‌رود و اگر امنیت اجتماعی جامعه ای سلب شود در یک جامعه ناامن نمی‌توان قدمی برداشت که شاهد عینی آن کشورهای افغانستان، پاکستان، سوریه و عراق و شرایط ناامن اخیر است.

مسؤول دفتر امور سیاسی و اجتماعی حوزه های علمیه با بیان این که اختلافاتی که در چند سال اخیر پیدا شده منشأ ایجاد درگیری‌ها بوده است،

ادامه از صفحه قبل

محمود جابر یکی از نمایندگان حزب نیز با تأکید بر این که برنامه‌های این حزب با برنامه‌های همه احزاب چپ‌گرای مصر مشترک و اوصاف آن نزدیک به سوسیالیسم دموکراتیک است، گفت: برنامه‌های این حزب حول محور شعارهای سه گانه: «آزادی، عدالت و وحدت» می‌چرخد. او همچنین با اشاره به این که این حزب معتقد به مدنی بودن دولت است و ورود دین و اعتقادات به درگیری‌های سیاسی را نمی‌پذیرد

نشریه مرکز بررسی‌های اسلامی

دوهفته‌نامه سیاسی، اجتماعی، فرهنگی

مصاب امتیاز و مدیرمسئول: سیدهادی خسروشاهی

سرمدیر: سید محمود خسروشاهی

نشانی: قم / خیابان شهدا (صفائییه) / نبش ممتاز

تلفکس: ۳۷۷۴۱۴۲۳۰ صندوق پستی: ۱۳۶ چاپ: ولیعصر

سایت‌های مرکز

مرکز بررسی‌های اسلامی: www.iscq.ir

استاد خسروشاهی: www.khosroshahi.org

کلیه شروق: www.ketab.ir/shorouh

پست الکترونیکی: besatonline@gmail.com

شماره‌های نشریه بعثت

از سال ۱۳۸۷ به بعد، در سایت مرکز بررسی‌های

اسلامی به نشانی: www.iscq.ir

در دسترس می‌باشد

رهبر معظم انقلاب:

دنبال ریاست بودن مطابق عقل و تدبیر نیست

ادامه از صفحه اول

حالا دوره اول که تحمیل شد بر ما، هیچ دوره دوم دیگر یقیناً گفتم من قطعاً نامزد نمی‌شوم؛ امام به من فرمودند بر تو واجب عینی و تعیینی است. هر دو را گفتند. گفتند: هم واجب عینی است، هم واجب تعیینی است؛ خب بنده هم بر خلاف میل خودم قبول کردم و رفتم. درست این است که اگر چنانچه تکلیفی وجود ندارد، واجب بر انسان نیست، انسان نرود به سراغش و دنبال نکند آن را. بله، اگر چنانچه ناچار شد، ناگزیر شد، به گردن انسان گذاشته شد، آنجا «خُذْهَا بِقُوَّة» (۴) بایستی با قوت انسان دنبال بکند. (صفحه ۲۶۴)

۱- امالی طوسی، مجلس دهم، ص ۲۴۶؛ «پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: هیچ کس نیست که بره نفر یا بیشتر، ریاست و امارت داشته باشد، مگر این که او را روز قیامت در حالی می‌آورند که دستش به گردنش بسته است؛ پس اگر چنانچه آدم درستکاری بود و تقصیری متوجه او نبود، او را رها می‌کنند و اگر چنانچه بدکار و گناهکار بود، غل و زنجیرش افزایش پیدا می‌کند.»

۲- دست بسته

۳- کسی که اراده قطعی به انجام کاری کند

۴- سوره اعراف، بخشی از آیه ۱۴۵؛ «... آن را به جد و جهد بگیر...»

از سوی حضرت آیت الله سیستانی اعلام شد:

پنج شرط واجب شدن امر به معروف و نهی از منکر

و نهی از منکر بر او واجب نیست، ولی احتیاط واجب آن است که کراهت و ناراحتی خود را از کارهای ناشایسته خلافکار به هر طوری که ممکن است اظهار نماید، هر چند بداند که در او اثر نخواهد داشت.

۳- قصد ادامه کارهای ناشایسته و خلاف از شخص خلافکار. بنابراین شخص خلافکار چنانچه نخواهد کارهای خلاف خود را تکرار کند و دوباره مرتکب شود، امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست.

۴- معذور نبودن شخص خلافکار در کارهای زشت و خلاف خود، با اعتقاد اینکه کار زشتی که انجام داده حرام نبوده، بلکه مباح بوده و یا کار خوبی که ترک کرده واجب نبوده است. بلی اگر منکر از کارهایی باشد که شارع مقدس هرگز به وقوع آن راضی نیست- مثل قتل نفس محرم- جلوگیری از

حضرت آیت الله سیستانی شرایط وجوب امر به معروف و نهی از منکر را در پاسخ به پرسشی تبیین کردند.

این مرجع تقلید شیعیان درباره شرایط واجب شدن امر به معروف و نهی از منکر گفت: در وجوب امر به معروف و نهی از منکر باید شرایط زیر وجود داشته باشد: ۱- شناخت معروف و منکر ولو به طور اجمال. بنابراین کسی که معروف و منکر را نمی شناسد و آنها را از همدیگر تشخیص نمی دهد، امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست، بلی گاهی برای امر به معروف و نهی از منکر کردن یاد گرفتن و شناختن معروف و منکر، واجب می شود. ۲- احتمال تاثیر در شخص خلافکار. بنابراین اگر کسی می داند که سخن و گفته او اثر ندارد، مشهور بین فقها آن است که در این صورت وظیفه ندارد و امر به معروف

دکتر لاریجانی:

شهید مدرس به اتحاد میان ملت ایران و جهان اسلام باور عمیق داشت

لاریجانی تاکید کرد: ما رجال اصلاح طلب و فداکاری مانند امیر کبیر، سید جمال الدین اسدآبادی، ملک متکلمین داشته و داریم، اما مدرس از حیث تمامی امور چیز دیگری بود.

رئیس مجلس تصریح کرد: در چند دوره‌ای که این مرد بزرگ در مجلس حضور داشت گاه به عنوان ناظر مجتهد مصوبات و گاه به عنوان نماینده مردم برای استقرار اسفقال در ایران جایگاهی جز مجلس قائل نبود.

لاریجانی ادامه داد: مدرس در مجلس ششم بیان کرد که «مجلس مرکز ثقل و نقطه قضا و قدر مملکت ایران است، اگر یک روز هم به عمر مجلس شورای ملی بماند و کسی بر خلاف مشروطیت اقدام کند از وکلات عزل است».

وی با بیان این که مدرس به اتحاد و همگرایی میان ملت ایران و در جهان اسلام باور عمیق داشت، افزود: توجه اصلی وی به مسائل اصولی کشور و نه امور جزئی و فرعی بود.

رئیس قوه مقننه ادامه داد: شهید مدرس آزادی اخلاقی را زیربنای همه آزادی‌ها می‌دانست، او که خود اسلام‌شناسی بزرگ بود می‌فرمود «باید جان انسان از هر قید و بندی آزاد باشد تا مراتب انسانیت و آزادی خویش را حفظ کند».

لاریجانی خاطرنشان کرد: نکته دوم در تفکر

رئیس مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: شهید مدرس به اتحاد و همگرایی میان ملت ایران و در جهان اسلام باور عمیق داشت.

دکتر علی لاریجانی در ابتدای جلسه علنی گفت: در ۱۰۰ سال اخیر قیام‌های بزرگی به رهبری روحانیت انجام شد به عنوان مثال نهضت تنباکو به رهبری میرزای شیرازی یا قیام مشروطیت به رهبری علمای نجف و تهران و شیخ فضل الله نوری یا حرکت‌های انقلابی مرحوم مدرس در چند دوره مجلس که از حساس‌ترین دوران تاریخ است.

وی به قیام‌های خیابانی و میرزا کوچک خان جنگلی اشاره کرد و اظهار داشت: در هر یک از قیام‌ها نکته‌هایی نهفته است که دانستن آنها ضرورت دارد و به همین جهت حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب به جوانان به خصوص دانشجویان توصیه فرمودند «با تاریخ آشنا شوید» تاریخ درس است و از تاریخ بسیاری از درس‌ها را می‌توان آموخت. رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: شهید مدرس مانند ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد، به طوری که ملک الشعرای بهار درباره او می‌گوید یکی از شخصیت‌های ایران که از فتنه مغول به بعد نظیرش به آن کیفیت و از حیث صراحت لهجه و شجاعت در علم سیاست خطابه و امور اجتماعی دیده نشده سید حسن مدرس است.

معرفی کتاب

جرعه‌ای از دریا

فصل اول شامل آثار عربی از نویسندگان است که عمدتاً تعلیقات وی بر کتاب‌های دیگران، به‌ویژه یادداشت‌ها و نظرها بر برخی از کتب رجال و تراجم به شکل امروزی است. ایشان معمولاً به هنگام مطالعه کتاب‌ها، هرنظر و ملاحظه‌ای داشته باشند، آن را در حاشیه صفحات یادداشت و کتاب‌ها را تصحیح می‌کنند، بدون اینکه هدف اصلی و غرض اولی تعلیقه نویسی باشد.

فصل دوم شامل مقالات، مصاحبات و تعلیقات ایشان در برخی از کتاب‌های مشهور شیعه است. چنین مقالات و مصاحبات به ترتیب تاریخ تألیف و نشر است که نخستین آن یعنی «مؤلف تبصره العوام» حدود پنجاه سال پیش، به سال ۱۳۳۸ ش/ ۱۳۷۹ ق منتشر شده است.

فصل پایانی کتاب تحت عنوان «طریقیات» مجموعه حکایات و مطالب علمی ارزشمندی است که ایشان بیشتر در بین راه یا در جلسات انس بیان فرموده‌اند. معظم له در ایامی که کسالتی نداشتند، برای اقامه نماز، مسیر منزل تا حرم مطهر حضرت

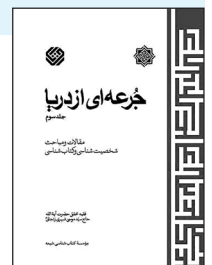
۱۳۸۵/۱۴۲۷ ش بنیان نهاده شد و اکنون اجرای دو طرح عظیم را و جبهه همت خود قرار داده است: ۱. دانشنامه آثار شیعه (به فارسی) و تاریخ اثرات الشیعی (به عربی)، ۲. بزرگان شیعه (به فارسی) و اعلام الشیعه (به عربی).

از آنجا که بدون استفاده از پژوهش‌های بزرگان معاصر در زمینه تراجم و کتاب‌شناسی این دو طرح به سامان نمی‌رسند یا ناقص خواهند بود، علاوه بر این دو تألیف بزرگ و زمان‌بر، تحقیق و نشر این‌گونه آثار سودمند را نیز در دستور کار خود قرار داد. نخستین اثر منشور مؤسسه در این زمینه، کتاب حاضر است که مشتمل بر مجموعه مقالاتی است از حضرت آیت‌الله سیدموسی شبیری زنجانی در معرفی آثار معروف علمای شیعه و نقد و بررسی برخی از این آثار و شرح برخی از کتاب‌های مشهور شیعه.

این کتاب در سه مجلد به چاپ رسیده و هر جلد در سه فصل «آثار فارسی»، «آثار عربی» و «طریقیات» تنظیم شده است.

مقالات و مباحث شخصیت‌شناسی و کتاب‌شناسی

حضرت آیت‌الله شبیری زنجانی

مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه
* جلد اول

چاپ ششم: ۱۳۹۷

۶۱۵ ص ۳۵ هزار تومان

* جلد دوم

چاپ پنجم: ۱۳۹۷

۷۲۲ ص ۴۰ هزار تومان

* جلد سوم

چاپ سوم: ۱۳۹۷

۷۴۶ ص ۴۵ هزار تومان

مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه به منظور معرفی همه‌جانبه و دقیق عالمانه و مؤلفان شیعه و آثار مکتوب آنان و نیز تبیین صحیح و عالمانه پیشینه علمی و فرهنگی تشیع و فرهنگ ناب آن، به سال